

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografa
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Articolele nefrancate nu se pri-
 mesc. — Manuscrisurile nu se
 returnează.

INSERATE
 Se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele:

MEMBRI de ANUNȚURI:
 în țară: la N. Dukas Nachf.,
 Dr. Augenthaler & Emmerich Les-
 ser, Heinrich Schalek, A. Op-
 penhain Nachf., Anton Oppelk.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 sberger, Ekstein Bernat, Julius
 Leopold (VII. Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
 o serie garmond pe o colônă
 10 bani pentru o publicare. —
 Publicări mai dese după tari-
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 23).

„GAZETA“ iese în dăcare di.
 Abonamente pentru Austro-Ungarie:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumără la toate ofi-
 cilele poștale din țară și din
 afară și la d-rii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30, oraș; în
 țară: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dușul în casă: Pe un an
 24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
 luni 6 corone. — Un exemplar
 10 bani. — Atât abonamentele
 cât și inserțiunile sunt a se
 plăti înainte.

Nr. 126. — Anul LXV.

Brașov, Duminică 9 (22) Iunie.

1902.

Să fim bărbați!

În focul luptei pentru existență, după ce trebuie să o purtăm fie-care și cu toții împreună în grelele împrejurări de aji ale vieții noastre private și naționale, voim să adresăm fraților și soților din apropiere și din depărtare câte-va cuvinte de încurajare.

Este de lipsă să ne îmbărbătam unii pe alții, — căci se ridică furtună nouă contra noastră. Crâșă este pus la mare probă patriotismul și naționalismul curat, cel pe care-l păstrăm în inimile noastre.

Nesfârșit este lanțul jertfelor, ce le-a adus poporul nostru pentru a-și apăra pretutindeni școlile populare, sărbătorile și îngrijirea bisericilor. Aceste școlile își dăduseră existența lor numai sirguinței și jertfelor poporului setos de învățatură și doritor de-a ajunge prin învățatură la o sorțe mai bună, la închiegarea puterilor sale spirituale și materiale pentru binele și înflorirea nemiului românesc și al patriei.

Este ceva de admirat, cum un popor atât de năpăstuit ca al nostru, în timpul așa de scurt, ce-a trecut de atunci de când era oprit de-a avea școlile și de a merge la școală, și-a ridicat și și-a întemeiat mii de școlile care susține numai și numai din muncă și din muncă, neprimind dela stat din grelele sale biruri nici un ban pentru sprijinirea lor.

Să ne spună d-l Wlassics, ministrul unghuresc al școlilor, dacă se poate arăta aici în țară orî și unde o pildă, care în raport cu condițiunile în care trăiesc, se întrecă în lămurirea de jertfă a poporului român pentru cultura sa. Și bine să ne asemnăm, pentru cultura sa românească, căci școlile și învățatură românească crește și dorește poporul nostru, cum dorește peștele apă, fără de care nu poate exista.

De decî de ani noi Români din acest stat purtăm o luptă desperată pentru păstrarea caracterului românesc al școlilor noastre. De decî de ani trebuie să susținem pe totă linia lupta de concurență cu școlile de stat maghiare, pe cari guvernul unghuresc anume le-a înființat și le înființează printre noi în centrele mai de seamă, pentru a submina învățămîntul din școlile noastre. Câte mijloace ertate și neiertate nu se folosesc de către conducătorii școlilor de stat, pentru a atrage pe copiii de român și a ademeni pe părinții lor să prefere mai bine a-i da la școala unghurescă.

Hărțuilele aceste nesfârșite, ura și inimizățile, ce le cauză între populațiune, sunt de nedescris. Ele umplu una din paginile cele mai triste ale suferințelor noastre, cari, vrînd să înaintăm, vrînd să respirăm și să ne dezvoltăm liber, ne vedem la fie-care pas împiedecați în stăruințele noastre de cultură, ne vedem șicanați și chiar prigoniți.

Dieta unghurescă a votat la 1868 legea naționalităților cu scopul declarat de a da și celorlalte naționalități puțința să trăiască și să se cultive cu limba lor proprie în școlile și bisericile lor. Ținta acestei legi a fost dără de a face cu puțința naționalităților, cel puțin până la o margine ore-care unde se începe viața din sferele mai înalte ale administrației statului, să înote și ele în apa lor și să cultive pe cale firească, cum le-a lăsat Dumnezeu, limba lor.

De aceea legea naționalităților nu dice și nu pretinde nicăiri, că locuitorii nemaghiari ar fi dator să învețe unghuresc, cum se mai dice, să învețe limba statului. Din contră pretinde, ca în ținuturile unde locuiesc popoarele nemaghiare, funcționarii toți să cunoscă, afară de cea unghurescă, și limba poporului.

Când decî la 1879 viclenii maghiarisatori Tisza și Trefort au pu-

pus dietei legea pentru introducerea forțată a studiului limbei maghiare în școlile noastre populare, naționalitățile au protestat din toate părțile, fiind-că printr'asta se lovea în legea de naționalitate, scurtându-se drepturile lor stabilite acolo.

Guvernul unghuresc, apărîndu-se a dis, că el nu vrea să maghiarizeze, ci scopul lui este de a face prin legea cea nouă să se învețe câte-va ore unghuresc și în școlile populare nemaghiare, pentru-ca să se ușureze locuitorilor țării învățarea limbei statului. A mai declarat atunci guvernul, că va cere studiul limbei maghiare numai într'o măsură, ca învățămîntul în genere în școlile populare nemaghiare să nu sufere.

Două-decî și trei de ani au trecut de atunci. Cine poate descrie și-canele, piedecile și neajunsurile, ce le-au suferit până acum școlile noastre în urma amintitei legi?

Credeam, că va fi destul și că pofta de maghiarisare se va opri aici. Dăr ne-am înșelat.

Guvernul găsesce, că nu este destul cu atât, și ministrul Wlassics dă un nou ordin, prin care se cere încă mai mult, încă mai puțin, decât ca în școlile noastre susținute de noi, să introducem pe jumătate limba maghiară și ca limbă de propunere său predare, adică ceea-ce se învață în școlă, jumătate să se învețe unghuresc.

Nesațul maghiarisatorilor crește îngrozitor. Este o stare bolnăvicioasă în care au ajuns. Pericolul e mare de tot pentru școlile noastre, dăr pentru aceea să nu ne descurajăm, să nu credem încă un moment, că acum se sfîrșese cu învățămîntul nostru românesc și c'am fi ajuns la cînda vîlcului vieții noastre naționale.

Din potrivă, tocmai acum, când adversarii noștri se dau înșiși de minciună și recunosc pe față, că ținta lor a fost și este totala maghiarisare, tocmai acum, dicem, să rupem toate podurile indoilelor și

ale speranțelor deșerte îndărătul nostru și să ne întrepunem c'o îndoită ardore, cu îndoit curagiū și cu îndoite jertfe pentru păstrarea limbei și a culturii noastre românești.

Noua năvală a maghiarisatorilor să ne admonieze, că trebuie să ne unim toate puterile, ca să-i putem rezista.

Martor ne e cerul, că n'am părăsit încă odată calea dreptului și a lealității cetățenesci, și nu-o vom părăsi încă în viitor, dăr ne vom apăra comora scumpă a limbei noastre cu tot focul inimei noastre, și Dumnezeu ne va ajuta!

Revista politică.

Furiile maghiarisării s'au pus în mișcare pe întreaga linie. După ordonanța ministrului Wlassics cu privire la predarea în limba maghiară a religiunii în școlile primare de stat — ordonanță despre care am vorbit și în numărul trecut de Duminică — același ministru unghuresc a surprins lumea și țera c'un nou ordin-circular dat către inspectorii reg. ung. de școlile și către autoritățile superioare confesionale. Ministrul află, că de 23 de ani de când s'a adus legea despre *învățarea obligatorie a limbei maghiare în școlile populare*, ea n'a dat rezultatul pretins de „litera și spiritul“ ei. Și fiind-că scopul acelei legi a fost și este, ca tot ce e nemaghiar în țera acēsta să se însușească pe deplin limba maghiară în vorbire și în scris, ministrul cere încă mai mult, încă mai puțin, decât ca „jumătate din numărul orelor de predare peste săptămînd, negreșit să se întrebuinteze pentru învățarea limbei maghiare, în scris, cetit și vorbit“, fiind-că, dice ministrul, „numai astfel se poate asigura ținta legii, ca adică fie-care cetățen de limba nemaghiară să se însușească în școala primară limba statului în măsură, încât se potă es-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Preumblări în Bucuresci.

XXXI.
 Iubite amice,
 Cetind minciunile debitate de școlile unghuresci la adresa statului român, e imposibil să nu se revolteze simțămintele omului onest și curajos al situațiunei în care se găsește Unguria în România.
 Diaristii maghiari, în plămădirea minciunilor întrecînd chiar și pe „Mincinosul“ din Münchhausen, cred că prin arma defaimării Românilor să se întărească puterea de viață a mîncinsului stat maghiar național și unitar, pe care vor să-l înființeze din Ungaria poliglotă. Un stat maghiar unitar și național întemeiat pe minciună, lipsindu-i chiar din nascere fundul moral, nu poate avea o temelie, care să-i asigure condițiunile de existență.

Pentru clădirea unui asemenea stat lipsit de pētra fundamentală, Măria sa baronul Banffy și compania lui arată statul român ca un exemplu vrednic de imitat, dicînd că în școlile confesionale calvine maghiare, catolice maghiare-germane și evanghelice-luterane-germane din România, limba de proponimente ar fi cea română și limba maghiară sau germană s'ar învăța numai ca obiect de studiu.

Să ne ierte d-l baron, spunîndu-i că vorbește neesactități cu tendință precugetată, spre a ave o piesă justificativă pentru eliminarea limbei române din școlile confesionale române greco-orientale și greco-catolice din Ardeal, Bănat și țera unghurescă. În școlile confesionale calvine, catolice și luterane din țera, limba de proponimente e exclusiv cea maghiară sau germană și numai în școlile secundare de ambele sexe evanghelice-luterane-germane limba română se propune ca obiect de studiu.

Numai pentru acest motiv se poate explica, că școlile luterane și catolice sunt în mare majoritate populare cu eleve și elevi români, cari le frecventază îndemnați de dorința de-a învăța cum se cade limba germană.

La festivitățile școlare și chiar și cu ocaziunea serbărilor naționale române, direcțiunile numitelor școli arborază pe edificiile școlare, chiar în fața ministerului învățămîntului public, stēguri germane, austriace și maghiare și nimeni nu consideră acēsta libertate de gust ca o călcare a demnității statului român, cum consideră Ungurii treicolorul românesc, pe care l'au espulsat împreună cu „Deșteptăte Române“ din fictivul stat maghiar unitar și național.

Manualele didactice pe sēma școlilor în cestiune, se introduc din Germania, Austria și Ungaria, și până acum adese nu corēspundeau cu starea lucrurilor dela noi, atāt din punct de vedere istoric și plicitic, cāt și

din punct de vedere geografic, afir-mînd cu Prutul său Oltul ar fi cel mai mare riu în peninsula Balcanică. Mai ales cărțile maghiare de cetire și în manualele de istorie, în capitolele cari tratau despre Români, erau încercate cu minciuni. De aceea pentru reabilitarea adevărului istoric, etnic și geografic, autoritatea școlară superioară s'a vĕdut nevoită a orândui o revisiune a manualelor întrebuintate în numitele școli.

Cu ocaziunea revisiunii s'au făcut numai rectificările corēspunđătoare cu adevărul istoric și cu poziția politică, pe care o ocupă astăzi statul român. În cele mai multe manuale unghuresci România era încă tot vasală a Turciei. E cu neputință, ca autorii didacticei maghiari să nu vîre cîte o minciună în resumatel istorice privitoare la Români. Într'un manual de cetire pentru clasa a III și IV-a primară dela școlile calvine maghiare, autorul vorbind de Mihaiu Vodă Vitezul dicea, că vitezul Domn

prima bine ungueresce gândirile lor, se scie vorbi fluent și scrie corect ungueresce“.

Ordinul acesta despotice al ministrului șovinismului ungueresc a produs un viu ecou de mulțumire în presa maghiară fără deosebire de partid. „Bud. Hirl.“ tilcuesce ordinul în direcția, că jumătate din toate obiectele de învățământ au să fie predate în limba maghiară și din cărți ungueresce. Asta ar fi să fie maghiarisarea mai mult decât pe jumătate a școlilor populare nemaghiare, căci ordinul ministrului se referă exclusiv la aceste școli.

Etă un atentat, o lovitură din cele mai turbate împotriva învățământului nostru popular, o măsură menită de a șterge cu totul caracterul independent național al școlilor nemaghiare, a-le pregăti agonia, mormântul în care să le prăbusească bălaurul maghiarisării.

Guvernul ungueresc vré să facă cu noi ceea-ce face guvernul german cu Polonia din Prusia răsăritenă; să ne desființeze ca individualitate națională, ca popor cu limba și cultura lui deosebită. Sécuiul Bartha o și spune acésta în diarul său „Magyarország“ când dice, că cei ađi la putere au maimuțarit și altă-dată pe Nemți, cu atât mai virtos decît trebuie să-i maimuțărăscă acum, când și Germania și-a pus de gând germanisarea Polonilor. „Ora 12 s'a-propie“, esclamă același Bartha, „trebuie să ne grăbim, anii indoelilor au trecut și unitatea politică stabilită în lege, nu pôte să devină o realitate, decât prin unitatea culturală“...

Furia șovinistilor căutând dîlnic victime noué, se deslănțuesce cu patimă orbă ađi ici, mâne colo. N'au scăpat de furia acésta hunosemită nici deputații naționaliști din dieta unguerescă. Etă o pildă din cele mai prospete:

În contra deputatului naționalist sêrb Lyubimir Pavlović s'a pus la cale o sêlbatecă gônă în dietă, pe motiv, că el ar fi insultat iubirea de patrie prin aceea, că la gara din Chichinda-mare ar fi ocărit rêu. i-ar fi bătut chiar pe nisce băeți de școlă, cari au cântat „Imnul“ și „Szozat“-ul maghiar. S'a făcut interpelație în dietă și Pavlović a fost provocat să se declare. Pavlović, prezentându-se în dietă, a declarat pe cuvântul său de onóre, că nimic nu este adevêrat din ceea-ce s'a đis și s'a scris despre el prin gazetele jidano-maghiare. Declarația acésta bărbătescă și francă a

deputatului sêrb nu l'a putut însă scuti pe bietul om de ocările și insultele, cei-s'au adresat în plină ședință a dietei. El a trebuit să-și audă vorbe ca „mincinos“, „temerar“, „obraznic“, „trădător de patrie mișel“ etc., ér unul din kossuthiști colțați i-a đis, să nu se mai prezente în dietă, căci îl va da afară ca pe un „trădător“.

În contra lui Pavlović s'a pornit cercetare judecătorească și dieta i-a suspendat dreptul de imunitate.

Așa sunt tratați ađi deputații naționalităților în faimósa dietă din Peșta.

Pe când se întemplă acésta în dietă și afară de dietă, în totă acțiunea de prigonire și maghiarisare jidovii luându-și partea lor însămnată, una din foile ungueresce, care nu e încă jidovită, ridică plângerea amarică despre *cucerirea jidovismului în Ungaria*. Fóia acésta. „Alkotmány“, se vaetă, că mai ales școlile din Budapesta sunt ocupate de jidovi. Gem școlile din Budapesta de elevii jidovi, chiar și cele confessionale. Căile ferate, poșta și telegraful gem de ei; toate ministeriile, până chiar și judecătoriile și tribunalele își deschid porțile acestui element destructiv, și fiind-că jumătate din ascultătorii la facultatea de drept sunt jidovi, vom ajunge — dice „Alkotmány“ — că jidovii vor pune ađi mâne stăpânire și pe administrație. Și tot pe córdă acésta se plânge diarul ungueresc până la fine, arătând marea primejdie, ce amenință țera din partea acésta.

Dilele viitoare vor avé loc în Londra marî festivități cu ocaziunea încoronării regelui Eduard VII al Angliei. Este interesant, că cu cât se apropie mai tare ziua de încoronare, cu atât *Englesii laudă* mai mult pe Buri. Așa ministrul de interne Ritchie a ținut o vorbire în Croydon în care a accentuat, că inimizii de până acum ai Angliei (Buri) sê pörtă atât de admirabil, încât guvernul se pregătesce a rechema cea mai mare parte a trupelor din Africa-de-Sud.

Masa studenților din Blășiū.

Mare bucurie ne pricinuesce sufletului, când vedem, că ómenii cu dare de mână, aducându-și aminte de copiii sêraci, cari umblă la școlă și de multe-ori n'au ce mânca, sêracuții de ei, — trimit din prisosul, ce li-a dat Dumnezeu câte o sumă, pentru-ca să se întrebuinteze spre a cumpêra hrană studenților sêraci.

În timpul din urmă vedem, că s'a înființat la gimnasiul din Brașov o instituțiune, numită „Masa studenților“, unde multor copii sêraci, fără deosebire de confesiune, li-se dă dîlnic mâncare.

Pentru acésta masă, cei cu dare de mână contribue din când în când cu sume mai mari, séu mai mici. Dêcă are de pildă o bucurie în casă, ca ziua onomastică, séu botez, logodnă ori cununie, Românul dice așa: „Dêcă mă bucur eu, lasă să se bucure și studenții cei sêraci“, și trimite la directorul gimnasiului câte 40 cor., 20 cor., 10 cor., după putință. Dêcă îi móre cine-va în familie, în loc să cumpere o cunună scumpă, care pe urmă se vestejesce, Românul cu inimă dice: „Las' sê-mi împletească eu o altă cunună, care nu se vestejesce și pe care mi-o va pune tatăl cel ceresc pe cap“, și trimite prețul unei cunune la „Masa studenților“.

Daniile acestea noi le publicăm în „Gazeta“ și aprópe în fie-care đi avem bucuria, de a puté publica în colónele fóiei nóstre numele marimóșilor dăruitori, pentru-ca să slujescă de pildă pentru alții și de laudă pentru cei-ce au făcut bine celor lipsiți.

În numărul trecut al „Gazetei“ am publicat un apel din partea mai multor fruntași din Blășiū, cari rógă pe cei cu dare de mână să-și aducă aminte de studenții cei sêraci dela gimnasiul din acel orașel.

Gimnasiul din Blășiū, care de 150 de ani răspândește lumină și cultură printre Români, a găsit în tot-déuna binefăcători printre bărbații, cari în diferite vremuri au ocupat acolo scaunul arhieresc. Mulți din bărbații noștri de frunte au fost crescuți acolo cu „țipăii“, ce se dădeau din fundațiunea făcută de un nemuritor Episcop, ér în timpul din urmă un alt mare Arhieru a înființat un internat, unde sunt vr'o 10 stipendii, cari se dau elevilor sêraci ce se întrețin gratuit în internat.

Dér în Blășiū sunt sute și sute de studenți, cari chiar de au parte de „țipăii“, ar mai mânca, sêracuții, și câte ceva sorbitură, și pentru asta nu este fundațiune.

Etă de ce, apelul dela Blășiū trebuie să-l luăm în considerare și să dăm din prisosul nostru, cât ne va lăsa inima.

Contribuirile sunt a-se trimite pe adresa d-lui director Iosif Hossu (Blășiū) séu pe adresa „Casei arhierescane“.

Nu ne indoim, că în prima linie îi vom vedé contribuind pentru „Masa studenților din Blășiū“ pe aceia, cari odinórá au învățat la școlile de acolo.

Redacția noastră va transmite cu plăcere la locul destinației ofertele, ce ar sosi pe adresa ei.

Alegerea de Episcop în Arad.
Le este cunoscut cetitorilor noștri, că unele foi maghiare ca „Egyetértés“, „Pesti Hirlap“, cele din Oradea-mare etc. au pătinit înaintea alegerii din 12 l. c. candidatura vicarului Mangra la scaunul episcopesc din Arad, mai ales pe motivul, că și-a schimbat atitudinea și a devenit bun patriot. Cealaltă parte a presei maghiare și în deosebi cea din Arad, se pronunțau încă dinainte contra vicarului Mangra, învinuindu-l mai ales pentru atitudinea a de pe vremile memorandumului.

După alegerea lui V. Mangra de episcop s'a schimbat deodată și atitudinea foilor ce păreau favorabile lui. „Egyetértés“ a treia đi după alegere dice într'un articol, că deși admite, că Mangra e apt pentru a fi Episcop, deși cu bucurie vede că Mangra a întors spatele partidului de care s'a ținut mai de mult, totuși crede că fi datoria guvernului ungueresc să nu propună monarhului aprobarea alegerii lui de episcop, din cauza „activității sale agitatorice“ din trecut.

Intr'aceea veni în ajutorul foilor șoviniste și faimosul grof Ioan Eszterhazy, care a interpelat pe ministru-președintele în camera magnaților în afacerea alegerii de episcop a vicarului Mangra, ridicând învinuiri contra acestuia nu numai din punct de vedere politic, ci și moral afirmând între altele, că în România i-ar dîna „popă bețiv“.

Cine i-a dat dreptul grofului ungueresc să se facă judecător peste alesul unui sinod al bisericii române gr. or. autonome? Sunt alte autorități chiamate a judece despre acésta, în trebile cărora grofului nu-i e permis a-se amesteca fără a vătéma vađa și dreptul bisericii.

Acésta o vèd până și cei din apropierea lui Coloman Szell. Etă ce serie între altele guvernamentalul „Budapester Tagblatt“:

„...Suntem de părere, că a fost de prisos ca tezele I. Eszterhazy să-și mai dea ostentela de a interpela în acésta chestiune.“

„Alegerea lui Mangra de episcop nu prea este pe placul guvernului. După ce însă s'a făcut alegerea, atitudinea guvernului va să se unescă și în acésta chestiune poruncile patriotismului cu acele ale dreptății obiective, despre care ministru-președintele Szell a dat o dovadă de elocanță și în afacerea Pavlović și a...“

În urma interpelării contelui Eszterhazy, părintele V. Mangra a adresat o telegramă diarelor de frunte din Budapesta, în care dice, că numitul conte l'a atacat pe nedrept și nebasat, fiind rêu informat despre viața sa morală și sentimentele sale patriotice, că în interesul reputațiunii sale respinge calomniile și că are încredere în înțelepciunea guvernului, care nepreocupat va judeca câte sunt adevărate din acușele aduse contra persoanei sale.

într'o bătălie cu Ungurii a fost omorît de aceștia pe câmpul de război de pe șesul Turzii în Ardeal; pe când totă lumea șcie, că în ziua de 21 (8) August 1601 marele Domn a fost în cortul său de pe câmpia Turzii, după ce oștirea se depărtase, asasinat pe furiș și în mod mișelesc de cătră valoni simbriași ai italiailor Basta, comandantul oștirilor imperiale austriace.

Asemenea minciuni țipăresc autorii didacticei maghiari și despre Ciangăii din Moldova, și încă chiar în manualele, cari se întrebuintează în școlile maghiare din țera. Ciangăii din Moldova au o stare materială de o sută de ori mai bună decât Maghiarii de pe Alföld séu Sécuii din Ardeal, și se bucură de toate libertățile și drepturile egal cu cetățenii lor Români.

De aceea era de datoria persoanelor însărcinate cu revisuirea manualelor, să elimineze minciuna și s'o înlocuiescă cu adevêrul. Nimeni însă nu s'a atins de „Hazádnak rendületle-

nül légy hive o! Magyar!“ séu de alte poezii patriotice și naționale maghiare.

Libertatea învățământului și al cultului e garantată în Constituțiune, legea-legilor românesce. Sunt unii ómeni culti, cari adese se plâng prin colónele diarelor, că am mîrgepea departe de libertatea, cu tele-rauța și cu ospitalitatea românescă.

Ungurii din țera, deși sunt numai nisce venetici, ér nu autohtoni cum sunt Români de peste munți, se bucură de toate libertățile protecțiunii legilor românesce, cari sunt prea blânde și prea dulci și de toate beneficiile instituțiilor liberale și umanitare, cum sunt spitalele civile ale Eforiei, așezămintele Brancovenesci din Bucuresci și ale Sfântului Spiridon din Iași, ale căror fonduri trec peste sute de milioane de lei și din cari se împărtășesc chiar și acei, cari au casă și masă, fără deosebire de religiune séu naționalitate. Sécuii din Ardeal cunosc de aprópe aceste binefaceri și de aceea plêcă printre

codrii Carpaților pe ape în jos în țera românescă.

Asemenea instituțiilor liberale și umane lipsesc cu desêvêrsire Maghiarilor, cari umblă cu capul în nori spre a clădi în aer un stat unitar maghiar.

De libertatea noastră nelimitată a presei se folosesc și veneticii Maghiari ca și cetățenii români, și nimeni nu se interesază de cele țipărite și răspândite pe calea publicității în defavórea noastră.

Preotul calvin, împreună cu dascălii școlilor maghiare din Bucuresci, scot un diar numit „Bukaresti Magyar Ujság“. Mai acum un an popa Bartalus atacase în acest diar pe unii parochieni ai săi, cu care trăia în neînțelegere. Cei atacați l'au chemat în judecata Curții cu jurați pentru calumnie prin presă. Procesul s'a amânat în mai multe rânduri, fiind-că popa afirma, că scriitorul articolului ar fi preotésa, care pretexând a fi bolnavă, procesul se amână dela o sesiune la alta. În in-

tervalul amănărilor, superintendentul din Clușiū l'a permutat într'o altă parochie din Ardeal și l'a înlocuit cu un altul, care s'a instalat în parochia sa din Bucuresci, fără ca organele statului să se intereseze cine e, de unde a venit și cine l'a numit.

Parochul calvin din Bucuresci e tot-odată și protopopul parochiilor calvine maghiare din țera, cari aparțin jurisdicțiunii superintendentului din Clușiū.

Ministerul cultelor nu exercită asupra bisericilor eterodoxe aici dreptul ce-l au toate statele europene și care e cuprins în dreptul canonic sub titlul „*ius circa sacra*“. În România organele statului numai atunci se amestecă în afacerile administrative ale bisericilor eterodoxe, când preoții, séu alte tețe bisericesci, ar contraveni bunelor moravuri.

Pentru argumentarea espunerilor mele am să mă refer la un apel pe care „Bukaresti Magyar Ujság“ din 15 Iunie curent îl adresază diaristilor cei maghiare din Ungaria. Acest

Maghiarismul în 1861.

București, 7 (20) Iunie 1902.

Trecând mai alaltă-erî pe la un anticar și răsfoind printre mizeriile sale cărți vechi, mi-a căzut în mână numărul „Revistei Carpaților” din 1 Ianuarie 1861, redactată de poetul G. Sion.

În Cronica lunară a numitei reviste am găsit un resumat, care caracterizează iubirea și devotamentul maghiarilor pentru casa Habsburgilor, și mai corect și, lealitatea dinasupra tuturor lor, pe care astăzi l'au abandonat numai pentru ei, arătând necurmat la Viena și la Berlin și toate celelalte popoare nemaghiare pe niște elemente antidinastice, revoluționare și centrifugale.

Crezând oportun, ca tinerile generații să se cunoscă dinasticismul maghiar, reproduc resumatul amintit în „Revista Carpaților”, care din prezent în cuvânt sună în modul următor:

„Între faptele generale, cari au preocupat spiritele în cursul lunii acesteia, mai venit încă un eveniment însemnat în istoria noastră. De mai mult timp se streșine vorbeau despre cinci corăbii pornite din Italia de către emigrații maghiari cu arme și muniții de război. Aceste corăbii neapărat erau destinate a servi la revoluționearea maghiară, și foile vieneze din acea vreme, că revoluționarii sunt înțeleși de guvernul nostru (român) pentru aceasta. „Nu se scia însă pozitiv, ce cale au apucat vasele acestea. Ele după ce au strecurat prin Dardanele, pe nesimțite au intrat în Marea Neagră și de aici au ieșit din ele în Dunăre, și trei, după informațiile luate de guvernul otoman, au fost oprite la gura Sulinei.

„Cele două corăbii, trăgând în portul Sulinei, se și descărcară într'un magazin de mărfuri, sub declarație de marfă. La revoluționarii unguri își dederă înțeleșul să se înțelească în număr mai mare, să se înarmeze și să treacă chiar fără permisiunea autorităților locale în țara Ardealului.

„Guvernul suspectând lucrurile, pe o parte aresta Ungurii ce începuseră de curând să se arăte în mare număr în București și prin alte orașe, și pe alta puse mâna pe lucrurile descărcate din aceste corăbii.

„Suma și numărul armelor capturate acum nu este cunoscută; se știe, că sunt vre-o 24 mii puști, 18 tunuri de câmp, mai multe butoie cu proiectile și o sumă însemnată de uniforme și muniții. Ungurii prinși se espulsară peste granițe în Turcia (Sigur fiind-că guvernul român de atunci a refuzat de a-i da Austriei, cari le-ar fi curmat țările.— Nota

corespondentului!), și armele se confiscară ca contrabandă.

„Astfel armele, cari negreșit erau destinate a se ridica în contra Românilor din Ardeal (Sigur, fiind-că Românii în toate timpurile au fost cei mai credincioși apărători ai tronului și dinastiei Habsburgilor. Nota Corespondentului) prin combinațiune providențială au căzut în mâinile Românilor din Principate; și guvernul nostru prin această urmare pe de o parte a demnificat calomniile foilor vieneze, și pe de altă a arătat cu demnitate, că politica sa este curat românească și că fără a cotisa cu revoluționarii, are de principiu a face să se respecte neutralitatea teritoriului român.”

Apoi acești Maghiari, cari numai prin terorism au domnit și domnesc, se mai laudă înaintea Nemților *gură-cască*, că numai ei ar fi adevărații dinastici în Ungaria.

Într'un deal.

SCIRILE DILEI.

— 8 (21) Iunie.

Adunarea generală a desp. I al „Asociației”. Atragem atențiunea cetitorilor fôiei noastre din Brașov și împrejurime asupra convocării adunării generale a despărțământului I al „Asociației”. Adunarea aceasta se va ține în comuna *Bod*, Duminecă în 16 Iunie v. la orele 2 p. m. S'au fixat anume orele de după prânz, ca și domni preoți și învățători din diferitele comune de pe teritoriul despărțământului să potă lua parte la adunare în număr cât mai mare. Persoanele, cari ar dori să participe după adunare și la o eventuală masă comună, sunt rugate a se anunța până Vineri în 14 Iunie v. la casierul despărțământului, d-l *Corneliu Aisăr*, funcționar la filiala băncii „Albina”.

Esamenul de maturitate la gimnaziul din Brașov s'a terminat astăzi în 21 Iunie la orele 4 p. m. sub președinția dl. Sale Arhiepiscopului Dr. *Ilarion Pușcariu*, din Sibiu, asistând ca delegat din partea guvernului directorul de circumscripție, *Kuncz Elek*. Dintre cei 18 candidați admiși la esamen au fost declarați maturi cu *forte bine*: *I Cristodorescu, C. Sulică, I. Tohăneanu, V. Cucu*. Cu *bine*: *C. Bucșan I. Căldărea, G. Ghibu, P. Nistor, Gh. Popp. Maturii*: *Gh. Dănilă, C. Martinovici, D. Preda, I. Rafiroiu, Tr. Scorobet, E. Stoica N. Furnică*. Doi inși sunt relegați pentru Septembrie.

Fii pedepsiți pentru cuvintele părinților. Cetitorii noștri au deja cunoscință despre „Cartea de aur” scrisă de d-l *Păcățianu* din Sibiu. Ce conține acea carte? Documente din istoria suferințelor a poporului român. Ei bine, cartea d-lui *Păcățianu* a fost confiscată, și d-l *Păcă-*

țianu dat în judecată. Și s'au confiscat nu numai exemplarele găsite la Sibiu, ci toate câte se trimisese abonaților. În toate părțile locuite de Români s'au prezentat judecătorii și comisarii de poliție și au luat cartea. Acum aflăm din „Telegraful Român” din Sibiu, că din numita carte sunt învinovățite 85 pagini, din cari 58 pagini numai din discursul lui *Bărnăuțiu* rostit la 1848 la adunarea cea mare din Blăși. Ecă așa vine la judecată d-l *Păcățianu* și probabil va fi închis pentru un discurs pronunțat înainte d'asta cu 54 de ani.

† Regele Albert al Saxoniei a murit în seara de 19 Iunie în Sibyllenort în etate de 74 ani. Albert a fost amic intim cu Maj. Sa Monarhul nostru și în războiul dela 1866 contra Prusiei a sărit în ajutorul Austriei cu o armată de 32.000 oameni. În războiul contra Francesilor la 1870, a luptat alături de Prusieni. Urmasul lui pe tron va fi principele Gheorghe, care este în etate de 68 de ani. Familia regală saxonă își are reședința în Dresda și are legături de înrudire cu dinastia engleză, portugeză, belgiană, bulgară.

Liga culturală și-a ținut Dumineca trecută al XI congres în București. După un timp mai îndelungat de amorie, „Liga culturală” s'a redeșteptat și prin alegerea noului comitet, în care au intrat tot bărbați însuflețiți pentru cultura națională românească, a vedea, că s'a început o nouă epocă de activitate în viața acestei societăți. În noul comitet au fost aleși domni: *Petre Grădișteanu* (președinte), *Mihail Vlădescu*, *Dr. G. Popovici*, (*Bucovina*) generalul *N. Balaban*, *Aurel C. Popovici*, *A. D. Florescu Em. Antonescu* *Toma Dobrescu* și *G. Ionescu-Gion*.

Din Făgăraș. Unui diar din Clușă i-se scrie din Făgăraș că *Dr. Andre Lászlo*, vice-notarul dela judecătoria de acolo, e luat la gônă ca un *renegat* din partea Românilor și că i-s'ar sparge mereu ferestrele, așa că s'a vădit nevoit a cere transferarea. Noi nu credem, că ar fi adevărată scirea despre spargerea ferestrelor, și trebuie să dăm cetitorilor noștri de Duminecă unele explicații, pentru-ce anume tînărul vice-notar este considerat de *renegat*, adică lăpădat de némul românesc. Înainte de asta cu câți-va ani, tînărul *Andre* a scris într'o fôie ungrăvescă din Clușă multe lucruri de ocară despre părintele *Podóbă*, directorul „Economului” din acel oraș. D-l *Podóbă* l'a dat în judecată pe *Andre*. La proces a venit tatăl său avocatul *Andre*, care împreună cu fiul său s'au lăudat în fața juraților, că sunt buni „patrioți” și despre d-l *Podóbă* și alți Români buni au spus, că este „trădător de patrie” și „daco-român” și d-deu mai scie ce. Se înțelege, că după atâtea laude jurații unguri nu l'au pedepsit pe *Andre*. *Andre*, avocatul, fiind fecior de popă românesc, când s'a pus așa de alianță cu némul din care s'a născut, de bună seamă, că nu se potă aștepta la laude din partea acelor, pe cari i-a batjocurit, și nimeni să nu se mire, că nici pe fiul său nu-l pot socoti, decât ca pe unul, care s'a lăpădat de neam. Cu toate acestea însă nu credem, că Românii s'îi spargă ferestrele, bine știind, că poporul român nu va peri, decât un *Andre* a eșit din sinul lui.

Tragedia unui cadet. Baronul *Zdenko Puthedny*, cadet la regimentul de honveđi-

husari din *Keszthely*, a căzut victimă vieții sale aventurișe. Tînărul cadet era foarte ușuratic și dornic de aventuri. Cu legile militare nu și prea spărgea capul. De curând cadetul *Zdenko* fusese pedepsit pentru ceva la câte-va zile arest de casarmă și deja în prima seară a cerut dela sergentul major permisiune, să eșă afară pe coridorul casarmei. Într'un moment binevenit însă *Zdenko* a fugit din casarmă, s'a dus acasă, a luat cu sine un revolver și a plecat apoi la actrița *Bella Molnár*, de care se îndrăgostise foc. Într'aceea o patrule de husari și una de gendarmi au pornit să'l caute pe *Zdenko*, să'l desarmeze și să'l aducă înapoi în casarmă. În vremea asta *Zdenko* își petrecea cu alți ofițeri într'un birt. Venind vremea să se ducă fie-care acasă, ofițerii l'au făcut atent pe *Zdenko*, ca să se ferescă de patrule și să se reîntorcă de bună voie în casarmă. Cadetul însă la vederea patrulei s'a infuriat și a luat-o la fugă. În curând s'a întîlnit cu o patrule de gendarmi. Gendarmii l'au oprit în loc și conducătorul patrulei l'a provocat să se predea de bună voie în mâna lor. „Nici odată!” dișe cadetul, și în momentul următor a răsunit o detunătură de revolver. Gendarmii crezând, că sunt în pericol, au pușcat toți patru asupra cadetului. *Zdenko* a căzut jos mort. Până acum nu se scie, că ore *Zdenko* s'a sinucis sau a fost împușcat de gendarmi. Mortea tragică a tînărului cadet a produs adencă compătimire și tristare în întreg orașul. Căci *Zdenko* era foarte simpatic și toți îl iubeau. Mama lui *Zdenko*, care trăește în *Budapesta*, la vestea tristă s'a îmbolnăvit greu și a căzut la pat. Un auditor a sosit la *Keszthely*, ca să studieze amănunțit cazul acesta tragic.

Polonii și împăratul *Wilhelm*. Aristocrația poloneză din *Posnania* și *Prusia* occidentală a decis, într'o întrunire ținută la *Posen*, de a se abține dela toate recepțiunile, cari vor avea loc în onoarea împăratului, ca ocaziunea sosirii sale în capitala ducatului de *Posen*, la începutul lunii Septembrie. Discursul împăratului *Wilhelm II* la *Marienburg* continuă să ocupe atât pe *Polonesii* din *Austria*, cât și pe cei din *Prusia*, și chiar, în general, întreaga presă austriacă. În diarul „*Vaterland*” un „nobil din imperiul german” critică cu vioiciune discursul împăratului pronunțat la *Marienburg*, învinuind și pe cancelarul, contele de *Bülow*, fiind-că, în calitate de consilier al *Coronei*, n'a rugat pe împărat să slăbească asprimea cuvintelor sale. Diarul vieneș este de părere, că lovindu-se în *Polonesi*, s'a intenționat atingerea religiei catolice și că nu s'ar fi procedat așa împotriva lor, decât ar fi fost *luterani*.

Vocabular botanic. Sub titlul „*Vocabular botanic*” a apărut o prea interesantă lucrare datorită d-lui *Zach. C. Panțu*, conservator al colecțiunilor institutului botanic. Lucrarea cuprinde numirile științifice și populare ale plantelor, în număr de aproape 2000, unele cunoscute deja în literatura existentă, și altele publicate acum pentru întâia oară. Pe ici pe colea, autorul a pus și întrebunțările, ce face Românul de plantele cunoscute lui, menționând în același timp și credințele populare, cari sunt în legătură cu dînsese. Lucrarea este de cel mai mare folos botaniștilor, silvicultorilor, mediciniștilor, farmaciștilor și va fi de un special interes pentru cei ce se ocupă de studiu folklorului român.

Între altele, conține următoarele cântecuri pe care le las să urmeze aci traducere liberă:

„O rugure!

„În adevăr, deși suntem recunoscători maghiarilor, că în legătură cu emigrările Sécurilor din România se ocupă și scrierile noastre din țară, însă față cu stima pe care o avem pentru publicul maghiar, fie-ne permis a declara, că articolele și informațiile diarelor maghiare nu în-tot-déuna au obiective

Acele articole înfățișează starea Maghiarilor din România într'un mod superficial, arătând că am suferi de mai multe neajunsuri. Neajunsurile însă există în viața socială și numai înșine suntem cauza a-le vindeca și înlătura prin muncă și răbdare, și nu pe calea plângerilor și vaierărilor. Plângerile nu pot decât să îndispună publicul din țară în contra noastră, fiind-că avem cauză de a-ne plânge.

Maghiarii din România desvôltă cu mijloacele, pe cari le au la dispozițiune, o activitate productivă pe terenul social și economic, fără ca Românii, séu organele de presă din România să ne împiedece în această noastră desvôltare.

Causele maghiare din România mai mult i-ar folosi tăcerea, decât fraseologia ridicolă, și acei cari scriu despre noi, ar

trebui să nu descrie societatea română în nișce colorî atât de negre, din care nici a țineca parte nu sunt adevărate.”

Acesta e testimoniul de capacitate și onestitate politică liberat de Maghiarii din țară baronului *Banffy*, fost ministru-președinte al Ungariei, și pentru-ca *Măria* sa să potă lua act de acest testimoniu, vă transmit anexat diarul mahiar bucureșean cu rugarea, să binevoiti a-l trimite baronului, spre a-se convinge, că a înaintat neesactități cutezătoare, când a scris în diarul său despre Ungurii din România.

Cartoforii din Ardeal, când joca cărți și tac cu asul de cupă câte o lovitură, dișe că au dat cu *Banffy*; așa se numește acest „as” încă din timpurile cele mai vechi.

Tot așa și baronul a dat cu *Banffy* în colonele diarelor maghiare din *Pesta*, atât de tare, încât și Ungurii din *București* au tresărit.

La revedere!

București în 5 (18) Iunie 1902.

Teofil Frâncu.

Două poeme.

De *Riria*.

Reproducem aici două poeme admirabile scrise de *Riria*, pseudonim sub care o doamnă din înalta societate din Iași (România) își publică lucrările sale literare în „*Archiva*” din Iași și în „*Arta și literatura română*” din București. *Riria* este d-na *Coralia Gratoschi*, născută *Biberi*, originară din o familie românească din *Basarabia*. Dînsa a publicat până acum lucrarea poetică intitulată „*Ultima rađă din viața lui Eminescu*”, apoi „*Inspirarea și poetul sêrac*” și „*la Mormânt*”.

Poema „*la Mormânt*” a apărut în Nr. 3 și 4 al „*Arhivei*”, și poema „*la Stele*” o reproducem după „*Conservatorul*”, care și-a putut-o procura înainte de ce ar apare în „*Archiva*”. Etă aceste două minunate poeme, cari pentru concepțiunea lor înaltă, pentru gândirile nobile și limba frumoasă în care sunt scrise, fac o adevărată *podóbă* în literatura noastră.

La Mormânt.

Am venit să-mi închin gândul la mormântul unde ești! Trei-spre-șapte ani trecu-

t-au, de când tu te odichnesci. Țera plânge după tine, eră noi Românii toți, nu vom încă a crede, că te numeri printre morți. Sbor luceferii pe rađe dela cer cătră pământ; dăr lumina lor cea rece nu 'ncăldește al tîu mormânt. Picături de amintire curg din gânduri câte vrei; dăr din nepăsarea țernei, ce scii tu din plânsul ei? Căci dorit-ai tu, din lume, numai lacrimi dela lei. Ți-s'a pus teiul spre umbră, dăr nu vré ca să 'nfrunđescă. I-s'a 'ncredințat preaiute rêmășița-ți pământescă, séu nimic din ce dorit-ai tu a fost să se 'mplinescă.... Ai lăsat în lume dorul tîu bogat în mari aventuri; er pe noi plângend cu jale, păgubiți de-a tale gânduri.... Rivnitor pân' și destimul de-a gândirei tale-îsbândă, hotări în florea vîrstei dintre noi să te desprindă; căci vedea, că al tîu geniu lumea n'trîgă o să cuprindă.... Anii curg cu nepăsare pe mormânt țerna aședă; însă amintirea-ți scumpă între noi mereu vegheză, și va spune tot-déuna întreg némului român, că ai fost al cugetărei neînvins, mareș stăpân.

Glasiul. Curgă ani cu sutele, s'astupe mormintele. Morții nu s'or turbura; lumea n'or mai supăra. Plângă pietrele de-or vra!..

Avis. D-l Dr. Petru Barbu din Caransebeș face cunoscut, că va compune și eda cartea: „*Isus Christos — cu cuvintele Sfintei Scripturi*“. Pentru acoperirea cheltuielilor rogă pe toți P. T. domni cari sprijinesc lățirea lecturii folositoare poporului nostru, a câștiga abonenți la cartea d-sale. Prețul cărții pentru abonenți este 2 corone. Abonenții, cari au plătit abonamentul până la 29 Iunie a. c. vor fi introduși în carte. Cartea va apare în Iulie a. c.

Teribil cutremur în Guatemala. Eță, după „*Politische Correspondenz*“, câteva amănunte asupra teribilului cutremur de pământ, ce a bătuit Guatemala: Inceputul cutremurului — în seara de 18 Aprilie, orele 8 și 25 m. — a fost violent în toate părțile țării, der mai cu seamă în orașul Quezaltenango, de unde au sosit scirile cele mai triste. Orașul acesta avea o populație de 30.000 de locuitori, cari au rămas fără nici un adăpost, în urma catastrofei. După rapoartele sosite, același lucru s'a petrecut cu cele mai multe orașe ale statului liber Guatemala. Din cauză, că cutremurul a început relativ de vreme seară, oamenii au putut să fugă la câmp, astfel că numărul victimelor nu e prea mare: după unii 200, după alții maximum 500. Pagubele pricinuite de cutremur se ridică la multe milioane. După cutremurul dela 18 Aprilie au mai urmat altele multe de o violență mai mult sau mai puțin puternică. Se pare, că vulcanul *Gerro-Quemado* situat foarte aproape de Quezaltenango, a izbucnit. Vulcanul acesta nu se stinsese niciodată.

„Patimile lui Christos“. Societatea bavareză pentru reprezentarea patimilor lui Christos, va da sub direcțiunea d-lui Ed. Allesch Duminecă în 22 și Lună în 23 Iunie seara câte o reprezentațiune în sala concertelor. Aceste reprezentațiuni sunt cunoscute în totă Europa și recomandate de către mitropoliți și episcopi, ca unele, cari contribuie mult la înălțarea evlaviei. Din scenele, ce se vor arăta, relevăm cu deosebire: „*Intrarea în Ierusalim*“, „*Cina cea de taină*“, „*Christos în muntele maslinilor*“, „*Christos înaintea lui Caiafa*“, „*Lăpădarea lui Petru etc.* A se vedea prețurile pe afișe.

Două umbrele pierdute. La petrecerea populară arangiată de corul bisrom. gr. or. din Brașovul-vechiu în ziua I-a de Rosalii în sala hotelului Nr. 1 s'au schimbat din erole la garderobă, două umbrele mai bune, rămânând în locul lor altele mai slabe. Acei domni, cari din greșelă au primit alte umbrele străine, sunt rugați a-le înapoia primindu-și ale lor, la d-na v. Carolina Binder, strada lungă nr. 1, din contră s'ermăna vedușă va fi silită a-le despăgubi în bani acelor domni, cari nu voiesc a primi altele.

Concert militar. În grădina restaurantului *Sorea* (Hotel „Pomul verde“) Duminecă în 22 Iunie, seara se va da un mare concert militar cu *intrare liberă*. În cas de ploie, concertul se va ține în salo-nul de sticlă.

Invitare.

Despărțământul I (Brașov) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ își va ține *adunarea sa generală ordinară Duminecă în 16 (29) Iunie a. c.*, la orele 2 p. m., în biserica gr. or. română din *Bođ*.

Programul: 1) Deschiderea adunării. 2) Raportul comitetului despre activitatea în decursul anului expirat. 3) Raport despre starea cassei despărțământului. 4) Alegerea unei comisii pentru censurarea socotelilor prezentate de comitet. 5) Raportul acestei comisii. 6) Fixarea bugetului pe anul 1902/3. 7) Alegerea a doi membri, cari să reprezinte despărțământul la adunarea generală a „Asociațiunii“. 8) Propunerii de sine stătătoare. 9) Disertațiuni. 10) Incheierea adunării.

După terminarea ordinei de zi se va ține o *consultare*, la care se va ceti *proiectul de statute pentru o reuniune agricolă românească* pe teritoriul comitatului Brașov.

La această adunare, precum și la consultarea amintită mai în urmă, sunt invitați toți membrii „Asociațiunii“ de pe teritoriul acestui despărțământ, precum și toți doritorii de înaintarea poporului nostru. În deosebi agenturile din diferitele comune ținătoare de despărțământul Brașovului sunt rugate a lua parte la această adunare cel puțin prin câte doi membri.

Brașov, 7 Iunie v. 1902.

În numele comitetului desp. I al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.“

Andrei Bărseanu,
directorul desp.

Nicolae Bogdan,
notarul comit.

Revărsări de apă.

Din toate părțile țării ne vin vești triste despre ploi mari și despre revărsări de apă.

Cu mâhnire înregistrăm aceste vești mai ales, că inundările s'au întâmplat în ținuturi locuite de Români, ca în Maramureș, unde s'a revărsat Tisa, intrând până pe străzile orașului Sighet, așa că apa era de un metru înălțime, apoi în comitatul Bistrița-Năsăud și Solnoc-Dăbica, unde Someșul a pricinuit mari stricăciuni în sementături.

Calea ferată de pe „Valea-Someșului“ a încetat de a circula mai bine de o săptămână, pentru-că s'au stricat podurile și linia. Valurile furioase aduceau cu sine cotețe și case și porci și vite, ba și ca-

dravre de oameni. La Căteâu din jos de Deșiu s'a scos din apă un om mort, la Gălgău a perit în Someș un morariu împreună cu întreaga sa familie, în Beclean de asemenea au perit oameni în Someș.

Mare spaimă și grăză a fost și în orașul Deșiu săptămăna trecută, căci eșise din alvie valea, ce curge prin oraș și pe unele locuri a ajuns până la acoperișul caselor, așa că femeile și copiii, cari n'au putut fugi la timp, numai cu mare greutate au putut fi scoși de către hărneșii, din ghiarele morții. A eșit și Someșul și s'a revărsat până la gară. Oamenii sunt desnădăjduți, căci după-ce și-au vădut nimicite pomele, acuma își v. perdute și sementăturile.

S'au făcut cereri la guvern, ca să le trimită sementă de mălaiu de acela, care răsare iute. După greutatea celei mari, ce le au bieții oameni cu dările și cu alte sarcini, acuma a venit și pacostea asta peste ei. Ne pare rău, că trebuie să scriem tot despre lucruri neplăcute, ce dau peste Români, și le dorim mângăiere dela bunul Dumnezeu.

Dintr'o scrisoare privată a învățătorului din *Letca*, pe valea Someșului, care scrisoare în urma întreruperii comunicațiunii n'a putut sosi, decât a *cincea zi* la Brașov, eștragem următoarele:

„...sunt foarte necăjit, vădând cum Dumnezeu ni-a luat toate sementăturile de pe lângă Someș. Nu am rămas cu nimica, ci ca vai de noi. Am păgubit cu *șapte mierțe de sementătură de grâu*, în partea hotarului „de către Lemniu“, frumos cum nu mai puteai vedea; un rit la „Balta Pintii“ de mai multe cară de fân l'a molit, sementătura de mălaiu de 9 zile de plug și trifoiul sementat din anul trecut, care acum era de cosit, toate acestea s'au prefăcut în nimica, alătura cu a altora. Apă așa mare nu am vădut, de când sunt, și, Dămine, nu mă ține să mai vedă! Apa a fost din deal în deal, a mănă lemne, luntri, vite, paturi, mese, ciubere, cădi, resboie și multe de toate. Am rămas numai cu sementătura de 2 mierțe grâu, la deal și cu mălaiul din grădină. Nu vom avea nici noi, nici vitele cu ce eși din ărnă, der ce să facem? E dela Dumnezeu!...“

Esamene.

— Iunie 1902.

Onorată Redacțiune! În ziua de 24 Maiu a. c. st. v. s'a ținut esemenul cu copiii dela școala noastră conf. gr. ort. în comuna *Mândra* (comit. Făgăraș) sub presiunea M. O. D. Iuliu Dan, protopop, începând dela 7 ore a. m. până la 8³/₄ cu cl. I. condusă de învățătorul *Lazar Comșa*, care este și a fost stilpul școlii acesteia, unde funcționează ca învățător de 33 ani. Sporul făcut de d-sa, ca și în anii trecuți, așa și acuma a fost spre deplină mulțămire a tuturor, când vedeai pe micuții copilași răspundând la întrebările puse. Mult ne-a pus în aumire rugăciunile și cetirea plăcută a începătorilor, cari ceteau cu atăta pricepere, încât am rămas încântați.

La orele 8³/₄, până la 12¹/₂, s'a ținut tot în aceeași sală esamenul cu cursanții III, IV, V, VI conduse de învățătorul *Lazar Comșa*. Succesul foarte bun. Răspunsurile elevilor erau corecte. Materia propusă de dănsul a fost atăta, cât s'ar fi propus la tr'o școlă cu 3 învățătorii.

Cu toate că a fost și de lucru, am adunat membrii atât din reprezentanța comunală, cât și din comitetul parochial.

Ca oșpeți streini au fost învățătorii din comuna *Toderița*, Vicențiu *Monea* și *Lazar Sbirneciu*, și învățătorul *Ioan Comșa*.

Dee bunul Dumnezeu, ca toate școlile noastre să aibă astfel de învățători ca a noștri.

Un participant.

— Iunie 1902.

Esamenul în comuna *Toderița* s'a ținut în ziua de 5 Iunie sub presiunea d-lui protopop *Iuliu Dan*. Inceputul a fost la 8 ore în cl. I. care a fost condusă de învățătorul *Lazar Sbirneciu*, și s'a terminat la 9¹/₂ ore. Esamenul a succedat bine, ca și în anii trecuți, dovadă despre dăstăritatea învățătorului.

După orele 9³/₄, ne-am dus la cl. II, care este situată în partea din sus a comunei într'un castel, fost erarial și de presinte cuartirul parochial local și o sală de învățământ pentru cl. II. (Curs. III, IV, V, VI.) conduse de învățătorul nou ales și fost diriginte la școala comunală din *Mărginaș*, *Vicențiu Monea*, care a fost așteptat de mulțimea poporului, ca să se convingă de rezultatul muncii sale. Nu s'au început în alegerea de învățător a d-lui *Monea*, sporul a fost pe deplin mulțămitor din toate obiectele de învățământ. Tot d-sa a înființat un cor bisericesc compus din băieți și fetițe din școala de toate zilele și cea de petițiune. Îți era drag să vezi pe școlarii pălăriile de paie făcute de dănsii, căci tu d-sa a introdus lucrul de mână în școala.

La esamen a participat peste 50-60 de oameni din comună. Oșpeții streini în n'au lipsit.

Poporean.

Din Feldióra.

— 31 Maiu v. 1902.

D-le Redactor! Eri am participat la comuna *Feldióra* din comit. Brașovului la o festivitate jalnică. Veteranul fost director și învățător la școala noastră confesională de acolo, *Iosif Morariu*, a răposat. Stima iubirea de care s'a bucurat răposatul în laborioasa lui viață, au dat îndemnul multora de a lua parte la înmormântarea lui, atât din localitate, cât și streini. Învățătorii colegii ai defunctului au fost slab reprezentati, abia prin 4 persoane din alte comune.

Răposatul s'a născut la 1836, a servit școala din localitate 39 ani neîntrerupt, er de 6 ani își lua pensiunea bine meritată și trăia retras cu inima plină de bucurie, că și-a împlinit datorința pe acasă pământ, — gândindu-se la fiii săi, unii prea onoratul protopresbiter al tractului *Dobra*, *Iosif Morariu* și celălalt doctor de

Tremure luceferii, se mângăie teferii. Cei cu inimă stinjinile, cate țernile negrite de uitare veștejite! Aici e locașul lor, fără patimă, fără dor; leacul suferințelor.... Pote teiul se tot creșcă, fără de jale se umbrăscă rămășița pământescă; căci mănunchele de flori, ce-aruncați arare-oră, plâng cu lacrimi pân' la zor; nu pe-al morților sălaș, deră plâng pe cei rămași!.... Cei cu inimă ce mai sunt rătăciți sus pe pământ, coboriți-ve 'n mormânt; căci aci 'n tovarășie, facem cinste la moșie, noi cei duși pe vecinicie!....

*

Din lumea voastră apasă, nepăsătoare rece, cercați spre noi, rămași, gândiri mărețe-a trece. Din filele negrite de zilele bătrâne, simțirile apuse ne fie er stăpâne. Ni-s sufețele grele de-a sorței încercări, și trista prosa-a vieții ne s'că-oră ce puteri. Luceferi și cu stele din vasta lor orbită, pe muritorii teferi nu-i mai trag în spită.... Cinstiți pământul țerei acolo unde stați, cum luminat-ați ceru-i, aci când vă aflați....

Rărite-s rëndurile-acum, căci v'ați grăbit cam mulți la drum, și locuri multe-ați lăsat gole din creștele și până 'n pole.

De aceea ne-amintim mereu de tine și drag cântul tău.

Triste crângurile plâng, inimele se tot strâng, cânturile se tot sting. Căci durerea-apăsătoare s'a făcut nemuritoare. Vecinicia mereu s'că; alte 'n loc nu vré să facă, căci puterea-i se tot plécă.

Glasul. Plângă toate cât or vré; țerna n'or mai intrupa; goluri n'or mai astupa. Sor tot nasce la nevoi, așa cum le-am cântat noi. Jalea mare va tot ródé în s'ermănele noróde, și le-or ródé pân' la os, relele fără de fotos; căci în lume, din gândire s'a făcut tot cimitire, morții inimei se 'nșire.... Rëndurile s'au rărít; pământul a îmbétrănit; trebue întinerit. Cine-o să-l întineréscă, când copiii 'n loc se creșcă, încep ca să 'mbétrănescă!.... O! lăsați nehrburatși, pe acei din cârd plecași!.... Ei nimic nu mai doresc, ci etern se odichnesc.

* * *

Am venit cam de departe să salut al tău mormânt. De gândirea mea legată-i astă mână de pământ. Nu fódor ca să-ți turbur pacea, ce atáta ai dorit, nici să-ți redeștept durerea, ce cu tine-a adormit. Căci în haosul de lupte și nevoile creșcende, do-

rul liniștei eterne, mult adesea ne cuprînde. Viorele 'n cruce-albastră și-un mănunchiú de liliac, am adus des-diminéță la mormântul țeru sérac. Când plecat'am însé funtea peste țeru negru, rece, am gândit că 'n astă lume «totul vine, totul trece», și mi-am đis cum-că uitarea póte totul ca să sece. Căci vădut-am cu durere printre gropi, de flori poene, pe-un mormânt uitat aproape făcând strajă buruene.

Ca să-ți spun la gânduri éráși, cum îți mai spuneam odată, când ședeam singuri pe bancă în pădurea fermecată, am venit cu drag la tine, deși dus ești cam departe, să te 'ntreb, ce-i vecinicia, care astăzi ne desparte; să te 'nbreb în astă lume a trăi nu-i de prisos, și de mórtea timpurie nu e mult mai cu folos? Căci trăim aceleași timpuri înegrite de dureri, scuturând cu greu din vécuri, scurte clipe de plăceri.

Cel puțin de a ta viétă a fost secerată 'n flóre, slava ce o înconjórá o făcu nemuritoare. Sufețele se închină la al tău nume cu drag, ce rămas-a, pentru vécuri, mândrul poeziei steag!

„La Stele“.

Varsă cerul peste ape a lui lacrimi mari de foc. Neputând ca să le stingă, le rostogolesc o nóple 'n loc. Tremurând de frică valul, de-a albastrului flori, le întornă 'n faptul zilei, ca să nu le afle 'n surz cerul, ce-i stăpân pe toate dela stele până la flori.

Marea simul ei și-l umfă; stelele ridică, sus și le-arată încet drumul câtr' al nopților apus. Rațele se luptă 'n unde cu al valurilor joc; der din orison apare aberele 'mbrăcat în foc, punând într'o scurte clipă toate lumile la loc.

Er pământul în măsură, învrtindu-se pe fus, se închină cu grăbire sórelui co-apare sus. În spre stele el privesce, cum în cârduri plécă toate, ca să ducă feeria la bu dragă jumătate, să-i desfete în rócóre chipul ei în sín de nóple.

Omul trist își sfarmă gândul cu scința care cere. Cerul își păstrézá taina nepătrunselor mistere, rătăcind prin a lui farmec slaba gândului părere; căci în față cu 'nfinitul noi suntem atât de mici, c'am rămas pe multă vreme tot stăpânitori pe ghici.

stabil în Turnu-Severin din România, Dr. George Morariu, care ambii sejurau rămășițele trupelor cu ochii în lacrimi, regretând morțea vredei lor părinte.

Serviciul funebru l'a îndeplinit On. Al. Frateș din Preșmer, Iosif Micu Feldiără, I. Leucescu din Rodbav, Al. Heghig și G. Ludu din Preșmer. Fruntea conductului destul de frumos și ordone, mergea muzica instrumentală (orchestra) bravilor noștri feldiorenii — cea mai orchestră compusă în acest mod de oameni, și care cânta alternativ cu un cor binișor exercitat. La sfârșitul slujbei pâr. Ios. Micu o cuvântare funebra bine eugetată și liber predată. În numele învățătorilor vorbi apoi preotul inv. Ludu.

Din vorbiri ținute s'a putut vedea că On. Morariu a fost un învățător harnic, un tată model — și un zelos promotor al intereselor culturale din parohie. Religiozitatea și moralitatea lui a fost o via și frumoasă pentru toți câți l'au cunoscut. El, pe lângă cheltuielile considerabile pe le-a avut cu creșterea fiilor săi, a avut și crucea așa, încât s'au putut lăsa 2 paragrafi în folosul bisericii spre scopuri culturale — deși salariul lui o fost destul modest. Om al bisericii — căreia i-a fost și ca cantor — răposatul ținând de păcat să merse la biserică, pe când alții, vai, au fel de fel de pretexte spre a o putea omorâ.

Multe însușiri nobile de ale bătrânilor descăli lipsesc celor tineri. Morariu a trăit o via. În veș pomenirea lui!

C+I.

Petrecerea Brașovechenilor.

Brașov, 18 Iunie 1902.

D-le Redactor! Conform unui obicei și laudabil, corul bisericii rom. gr. or. Brașovul-vechiu, a aranjat Duminecă 17 de Rosalii o petrecere populară cu scop în sala dela hotelul Nr. 1 din localitate. Venitul acestei petreceri e destinat spre fondul corului dela biserică sfintei Marii din Brașovul-vechiu.

Am avut o seră plăcută toți cei cari au fost de față la producțiunile acestui cor, condus de harnicul și zelosul d-n. inv. Nicolae Oancea jun. Producțiunea începută cu cântarea „Fetele casnice“, de dame, de Timoteiu Popoviciu. Cântarea a fost executată destul de bine, erandetele au fost răsplătite cu vii aplauze. A urmat anecdota de Th. Speranță „Regele împărat“, declamată de d-l D. D. D. Declamatorul a știut să procure ascultătorilor câteva momente plăcute prin cântarea dibace și hazlie, așa că am mai recitat o altă anecdota tot de Th. Speranță. Acum apărură erași pe scenă, de astă dată însă corul bărbătesc, care a executat „Doina Oltenească“ de Th. Speranță, cu un succes destul de bun, decât ne putem imagina, că membrii corului sunt mai degrabă muncitori, cari însă au nobilitate de a se îndeletnici și cu cultivarea cântării. — Cântoneta comică „Herșcu cel rău“, de V. Alexandri, a fost predată cu efect de d-l I. Vlădărean. Păcat numai, că din ascultători, neputându-se reține de a-și manifesta plăcerea prin risete și cântări, au făcut, ca vocea d-lui de pe scenă uneori să se pierdă.

Partea I. a programului s'a încheiat cu „Cantaș“, cor mixt de I. Vidu. Corul a delectat într'adevăr publicul, așa că piesa a trebuit să fie repetată. A urmat apoi cântarea „Cantaș“, de I. Vidu, cu un succes deosebit. Succesul obținut de cor este a-se vedea în cea mai mare parte d-lui inv. Oancea, care a muncit și obosit, pentru să se poată prezenta cu corul acum în fața patra oră, paremi-se, înaintea publicului.

Producțiunea s'a încheiat cu reprezentarea tabloului de moravuri „Bătăușii“ de M. Bujorénu. Nu-i vorba, tinerii diletanți au jucat binișor. Am fi dorit însă, ca piesa să se fi fost înlocuită cu alta, mai accesibilă și mai ușor pricepută de publicul asistent compus în covârșitoare majoritate de tineri noștri țărani din acest suburbii al Brașovului.

După producțiune s'a deschis dansul istoricelor noastre danțuri naționale „Căntăreții“ și „Bătuta“, executate de 12 tineri din Brașov, toți îmbrăcați în fermecătorul costum național românesc. S'a încheiat apoi o horă mare și frumoasă, după

care au urmat celelalte dansuri din ordinea de dans, petrecerea prelungindu-se până târziu după miezul nopții.

X.

Ocaziunea acestei producțiuni au intrat următoarele suprasolviți dela domnii:

Bartolomeiu Baiulescu, paroch-protopop 40 bani, El. Safrano, 1 coronă, P. Pavel, croitor 1 cor., G. Moldovan, antreprenor de zidar 1 cor., A. Mazzuchi, 1 cor., N. M. 1 cor., G. Dima 2 cor., Euf. Kertsch 2 cor., Victor Șincan 2 cor., Ladislau Popa, căpit. c. r. în art. 2 cor., D. Platoș, croitor militar 1 cor., Iosif Maximilian, par. rom. gr. or. în Brașovul-vechiu 1 coronă.

Primescă nobilii donatori și pe această cale căldurose mulțămiri. Mulțumim și On. public asistent la această petrecere.

Producțiunea „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu“.

(Concert și teatru).

Puținii meseriași români, ce-i avem, în lipsa unei frecvente apropieri și conveniri între ei, care reuniunile române sunt chemate s'o mijlocască, își uită limba, pe care mult puțin o vorbesc și pe nesimțite se perd prin mulțimea meseriașilor străini. Dacă la acesta mai adaugăm și împrejurarea, că meseriașii prin natura ocupațiunii lor sunt avizați a trăi mai mult la orașe, unde formând un element stabil, imprimă locului ubicațiunii lor și un timbru național: închegarea și cultivarea lor prin reuniuni bine conduse nu numai că e de lipsă, d'ér este împlinirea unei mari datorințe naționale!

Aceste premise vin la cântările de înfrățire prin cari membrii societății s'au înfrățit între sine și cu numărul public adunat în sala dela „Gesellschaftshaus“. În forma fluerilor dela un nai, cântărețele cu fețele îmbujorate și îmbrăcate în frumosul costum săliștenesc și în dosul lor cântăreții reuniunii postăți, cântă: „Acorduri amoroase“ de K. Frühling. Armonia între voci și precisiunea cu care punctul prim a fost executat, a corespuns pe deplin numirii: „Acorduri“. Aplausele prelungele ale publicului a fost răspunsul la „Acordurile amoroase“. Corul bărbătesc dela piesa a doua „Cântec de Maiu“ asemenea a cântat bine și s'a arătat destul de bine instruat, ca după intreruperile solistului Valeriu Grindean, între voci să se mențină într'una un desăvârșit acord. D-l Grindean cu o forțe bună voce mlădișă și plină de tenor și-a cântat solo fără nici un greș. Esactitatea și siguranța corului bărbătesc s'au constatat și la executarea pieselor „Lelițe cu gălbiori“ și „Tot pe drum“, de I. Mateiu. Mai ales acesta din urmă atât de bine a fost cântată, încât la neîntreruptele aplause ale publicului, destoinic și vrednicul dirigent al corului d-l Candid Popa a trebuit să se reia bagheta și prin o ușură mișcare, să facă ca corul să o repetască.

„Fetele casnice“ și „Țiganca“ de T. Popoviciu cântate de membrele reuniunii, n'au lăsat absolut nimic de dorit. În saltăreț și îngănător alegreto și într'o perfectă armonie se repercură prin sală vorbele Țiganței: „Sunt s'eracă, n'am avere, trăiesc tot cu ce găsec; duc viața în durere, d'ér imi place să trăiesc.“ Și toți ar fi voit să trăiescă, să audă cât de mult cântărețele reuniunii cu câtă vioiciune și desteritate știu cânta. „La o tineră fată“ de Altenhofer, cântată de corul mixt și „Marșul ostășesc“ de I. Costescu, au fost ultimele piese ale concertului, prin cari corul meseriașilor noștri a dovedit progrese surprinzătoare pe terenul muzicii. D'ér acest progres, cetitorii și cetitôrele noastre numai așa și-l pot explica, decât se vor încredința, că în simfonii reuniunii, grație energicului ei conducător d-lui Victor Tordășianu, domnesce o nobilă tendență spre înaintare și o plăcere de emulare.

Reuniunea însă nu s'a mărginit numai la aceea, ca să încante urechile publicului, ci ea căutat, ca de odiceiu, a lucra într'un mod eficace și asupra intelectului, asupra moralului publicului, reprezentând piesa d-lui G. Ursachy „O căsnicie“, care, deși în executare e cam grea, merită a fi jucată în cât de multe locuri.

Deși această piesă e binișor complicată și greu de executat, totuși predarea rolurilor a atins un ôre-care grad de perfecțiune, ce trece peste diletanțism.

D'ér cum-că au jucat-o atât de bine, vor concede, că nu este numai meritul d-lor. Știut este, că atât la teatraliști de profesie, cât și la aceștia de ai noștri munca regișorilor dă actorilor poleiala, lustrul necesar. D'ónna Margareta Moldovan, ca intim familiară cu recerințele artei dramatice, mult a obosit ca diletanții, în urma deselor probe conduse de d-sa, să se p'otă achita cu succes de rolele „Căsnicie“. Și mult a contribuit la succesul „Căsnicie“ și d-nul sufler, I. Preda, care timp de 3 ôre, infundat în strimta căsălie fără aer dela podiul binei, cu încordată atențiune a urmărit neîntrerupt povestile diletanților...

În sfârșit să mai amintesc de o mică nedumerire! Muzica lui Roth, care a fost angajată, venind p'ote dela vre-o nuntă, s'au fost luată de apele mari, ce se năpustesc asupra noastră, s'au își va fi uitat, în societatea vre-unui fiu al lui Bachus, de angajamentul luat — destul, că a lipsit.

A trebuit, într'un târziu, adus Napoleon dela Brateiu, ca să încingă o horă frumoasă și după ea alte jocuri cari au pus capăt producțiunii.

R.

Din Alba-Iulia.

— 11 Iunie a. c.

On. D-le Redactor! Învățătorii dela școla română gr. cat. lipoveni-maieri și dela școla gr. or. din oraș au aranjat, ca de obicei, și în est-an în ziua de Ispas un maial, la care am participat și eu.

Iti era drag să privesci sute de elevi parcurgând stradele orașului cu steguri și muzica în frunte. Din sute de piepturi nevinovate câte-un „vivat“ mișca dispoziția sufletului multor străini, cari și așa îi cred pe Români de neexistenți în Alba-Iulia. Eu cel puțin numai așa imi pot închipui pe Români de ați din acest nefericit oraș: s'au că sunt lipsiți de conducători adevărați și desinteresați, ori că Dumneșu și-a întors fața de câtră noi.

Nu mai în urma nepăsării și discordiei celor chemați, a putut lipsi și acum dragostea cu care era dator tot Românul de bine câtră un act cum a fost Maialul școlilor române, fără deosebire de confesiune — la care n'a participat mai nimeni! ...Și acest simptom s'a repetat aici. S'au fi fost altceva mai „profitabil“, p'ote că n'ar fi lipsit.

Și totuși, învățătorii se delectau vedându-și elevii lor atât de veseli la horă, ér eu cu câți-va în jurul meu — cu lacrimii în ochi — mă eugetam la bătaia lui Dumneșu, ce ne-a ajuns pe noi Români! Unii imi diceau, că „concertul Reuniunii meseriașilor“, ce avea să fie a doua zi de Rosalii, ar fi fost cauza de n'a participat mai nimeni. D'ér ôre nu acei învățători au înființat și reuniunea meseriașilor? Voi meseriașilor... știți să dați cu pietrii în cei-ce dau în voi cu pâne? Onôre excepțiunilor! Altcum cred că „deficitul“ învățătorilor avut cu ocaziunea acestui maial, nu va rămâne fără urmări.

X. Y.

În numele multora.

Dare de s'ema și mulțămire publică.

Cu ocaziunea petrecerii cu dans, ținută la 29 Aprilie a. c. în favorul școlei gr. cat. din Ernot în frumos decorată sală a otelului Central de acolo, au bine voit a suprasolvi următorii domnii:

Eugen Gerasim proprietar Petrilaca Română 9 cor. Alesandru Moldovan proprietar Chirileu, Alesandru Crăciunean proprietar Ernot, Ioan Handrea preot Lăscud câte 5 corone.

Danilă Muntean notar Cuciu 3 corone Ioan Boeriu preot M. Lechința, Iuliu Bucur preot Gâmbuț, Alesandru Circa preot Ogra, Iustin Pop notar Lăscud, câte 2 cor.

Romul Orbean preot Iclândel, Ioan Pop învățător Budiul-de-Câmpie câte 1 cor. Pompei Stoica Petrilaca-Română, Valeriu Platon Șeulia-Rom., D-șora Elena Circa Deaș, Ambrosiu Nistor Așintăș, Felszeghi

Gyula compt. Ernot, Vasile Ciococa învățător Săn-Leorinț, Kis László notar Ernot, Balogh Ferencz Ernot, Victor Maior Blaș Márk Vilmos comerciant Ernot, Emiliu Al-mășan comerciant Lăscud câte 80 bani. Mathe Iosif Ernot 40 bani Aurel Voda Vaidei, Ioan Voda Vaidei câte 30 bani.

Suma intrată în total la cassă face 147 corone 20 bani, din care subtrăgându-se cheltuielile de 79 cor. 20 bani rămâne un venit curat de 68 corone, care sumă s'a predat curatorului Alexandru Varadi, pe lângă ciuetanță, spre a-i folosi în scopul indicat.

Tuturor marinimoșilor P. T. Domni, cari au bine-voit a suprasolvi, precum și D-nilor cari din mari depărtări au bine voit a alerga la apelul nostru spre a ne anima petrecerea și a contribui la deplina reușită a aceleia, și pe această cale le aducem mulțumită călduroasă.

Ioan Handrea, m. p. v. președinte. Alesandru Crăciuneanu m. p. secretar. Alesandru Varadi m. p. controlor. Alesandru Moldovan m. p. cassar.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 20 Iunie. Dieta ungară a fost închisă și amânată prin rescript regesc până la 6 Octomvrie. Prin acesta s'a încheiat prima sesiune a dietei.

Berlin, 20 Iunie. La înmormântarea regelui Albert al Saxoniei vor participa: împératul Wilhelm și toți principii domnitori ai statelor federate.

Sibyllenort, 20 Iunie. Conform constituției, noul rege a fost proclamat ați sub numele de George I. Noul rege e văduv.

Viena, 20 Iunie. Scirea oficiului bulgar „Mir“, că Țarul Nicolae va merge în Bulgaria, a produs mare senzație aici. Scirea e desmintită însă, cu adausul că pe Țarul Nicolae îl va reprezenta la s'erbările desvélirei statuei „Țarului liberator“, un mare duce rusesc.

Londra, 20 Iunie. Guvernatorul Transvaalului a fost numit lordul Milner.

ECONOMIA.

Făcutul f'ênului.

Am călătorit în primăvara anului acestuia dintr'o margine a Ardealului până la cealaltă și am observat peste tot locul, cu forțe puține excepțiuni, că erburile sunt slabe. Causa o află în aceea, că totă i'erna a fost fără zăpadă (omët) și știut este, că amoniacul, care e cea mai de căpetenie parte ce dă nutremânt erburilor și tuturor păișelor și care în continu evaporează din gunoi și din toate materiile supuse la putrejunie, numai zăpada îl prinde din aerul atmosferic și ni-l aduce éráși jos pe pământ, unde topindu-se cu mustul zăpedii întră în pământ și astfel ajută la creșterea ierburilor și a păișelor în general.

Așa-dér f'ên nu vom avé mult, ba puțin chiar, anul acesta, și ce-i mai dureros, nu a rămas din anul trecut nici într'o parte a ț'rei f'ên, ba chiar nici paie. Se cere d'ér ca, decât va fi puțin f'ên, s'el facem și pe acesta bun, ca astfel avându-l bun, s'el putem amesteca cu paie și totuși să aibă nutremânt de-ajuns, pentru-ca să ne putem ierna vituțele, ce ne vor mai rămene pe urma a tot felul de executori de dare, cari după seceriș își vor drege și pune în lucrare tobele.

Am văduț în multe locuri co-sindu-se deja f'ênul, d'ér durere, în urma timpului nefavorabil și a continuelor ploii, s'a înnegrit și i-s'au spălăcit materiile nutritive.

Vreu să spun cum se face un f'ên bun și nu tritor și pe ce timp s'el facem anul acesta, ca să putem ocoli multele

ploi ce strică fânului. In praxa mea de peste 20 ani am urmărit neîntrerupt mersul timpului și am observat, că pătrarul din urmă al lunii de regulă este uscat. Intr'asta numai de două ori m'am înșelat în totă viața. Anul acesta deci, ar trebui să începem cositul fânului după 29 Iunie st. n. și în câte-va zile să stăm cu totă putererea de care dispunem și să-l uscăm bine și aședăm la locul său.

Ca să facem fânul în adevăr bun și nutritor tot-odată, și în pripă, punem cam de regulă după 3 coșai un băiat, pe care și așa nu-l putem folosi la cosit, cu o furcă de fier ca să împrăscie brazdele după coșai, să le scuture și resfire, ca astfel rațele sôrelui să le pôtă pătrunde cât mai repede și să nu pôtă evapora părțile nutritive din erbă. Astfel de câtră sêră se pôte aduna fânul boghurele mici de câte 1—2 furci și în ziua următoare împrăsciindu-le rotogole, se usucă cu mai mare ușurință: în ziua a treia împrăsciindu-l încă odată, fânul îl avem pe deplin făcut, gata a-l puté aședa în grămezi (clăi, sêcastre, șire) cât de mari.

Un fân astfel făcut conține 1½ ori mai mult nutremânt în sine, decât unul cosit și lăsat în scirea Domnului. Punem, ce-i drept, ceva mai multă ostenelă și cheltuielă, dér conținutul lui nutritiv ne recompensază în de-ajuns ostenețele și cheltuelile, ce le vom avé făcând astfel. Il vom puté mesteca cu paie, ceea-ce în anul acesta se împune negreșit, fiind puțin de de tot.

Deci, în pătrarul din urmă al lunii aceștia, să cosim și vom avé un fân bun și nutritor.

— am —

POVEȚE.

Mijloc de a apăra vitele de înțepăturile muscelor columbace. Muscele columbace sunt dușmanii cei mai primejdioși ai vitelor, cauzând prin împunsăturile lor răni, cari în cele mai multe casuri produc chiar mórtea acestora. Aceste musce se ridică ca un nor negru dintr'o peșteră numită „Peștera columbace“, ce se află în partea Dunării, din sus de orașul Orșova, nu departe de comuna Moldova-veche, într'o stâncă, ce se înalță de 6—7 metri din apa Dunării. Indată-ce dă bine căldura primăverii, și anume prin lunile Maiu și Iunie, se împrăscie prin toate părțile țerii, omorâ și pustiesc multe viite. Muscele columbace fug de unsore de porc amestecată cu iodoform, și pentru aceea cine dorește a-și scuti vitele de ele, să ungă părțile vitelor cari sunt atacate mai tare de musce, cu unsore de acesta de porc amestecată cu 3% (trei la sută) iodoform. Trebuie însă luat sêma, ca vitele să nu lingă această unsore, că iodoformul este otrăvitor. Pentru pregătirea unsorei și alte îndrumări, trebuie să cerem sfatul medicului veterinar.

Pentru depărtarea a tot felul de pete din stofe se recomandă zémă de bôbe de fasole. Bôbe albe se fierb fără sare, socotind la o jumătate chilogram bôbe, 4 litre de apă. In zéma ceva recită muem lucrurile pătate și le spălăm fără săpun. Pet de unsor, de vin roșu în stofe albe sêu colorate dispar, chiar și pete de cernelă, decât nu sunt prea vechi. Stofele de mătase, lână, bumbac, spălate în zémă de bôbe de fasole, se fac ca nouă, că apa nu le strică de loc. După spălat le clătim de două ori în apă cu vinețelă, le ștergem ușor și le călcăm, până sunt încă jumătate unede.

Literatură.

„Cuvântări bisericesci de Massillon“ traduse din originalul frances de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-nare.—Deja la 1898 apărase în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus, care cuprinde 17 predicii de ale vestitului orator ecleziastic frances. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten, și fiecare este pusă la acea Duminecă sêu sêrbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predică.—Un volum elegant de peste 400 pagini în 8º cu portretul lui Massillon. Traducerea se distinge printr'un limbaj ules. Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porto. Se află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

A apărut „Almanachul“ societății „Petru Maior“ Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8º cu 144 pagini. Prețul 4 corone. Se află de vânzare la Tipografia A. Mureșianu cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul prezentat împăratului Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovici în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul Dr. E. Dăianu. Sibiu, „Tipografia“ societate pe acțiuni. Un exemplar broșat costă 1 coronă (plus 5 bani porto). Se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“.

„Castelul din Carpați“, roman din viața poporului român din Ardeal, de Jules Verne, tradus de d-l Dr. Victor Onșor cu o prefață de Dr. Eliă Dăianu (Tiparul „Tipografia“ societate pe acțiuni Sibiu). Se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“ Brașov. Exemplarul broșat edit. populară 1 cor. 60, broșat ed. de lux 2 cor 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto). O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsescă de pe masa nici unui Român.

A apărut „Cartea sôrelor“ de Marion, o broșură hazlie de 128 pagini, cuprindând peste 50 de poezii la adresa sôrelor. Broșura ofere lectură foarte plăcută, mai ales pentru gineri. „Cartea sôrelor“ se pôte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov cu prețul de 1 cor. plus 5 bani porto.

„Caractere morale, exemple și sentințe ulese din istoriile și literaturile poporilor vechi și moderne“ de Iohn Popea. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Tipografia lui Heinerich Uhrmann din Timișoara 1895 O cărticică de mângăere sufletescă, care costă legată 3 corone plus 10 bani porto. — Se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“.

Superstiții la căsători.

La Slovaci din Ungaria-de-Nord sunt multe superstiții cu privire la căsătorie, și adevărat asupra mijlocelor, pe cari le întrebunțază fetele pentru-ca să se mărite.

Aceste mijloce se întrebunțază numai în două zile și adevărat în ziua întâiu de Crăciun și la 24 Iunie (Sf. Ioan).

În ziua aceasta din urmă fetele tinere își aruncă șorțurile pe acoperișul casei; numărul și șirului șindrișilor, la care rămâne atârnat șorțul, arată după câți ani se vor mărita. In aceeași zi fetele aruncă în apă cununii împletite din flori de câmp. Aceea, a cărei cunună plutesce mai înainte, se va mărita mai curând.

În sêra zilei Sf. Ioan fetele curioase se culcă în câmpul de cânepă; decât cânepa se ridică în sus până a doua zi, atunci fata se va mărita chiar în anul acela.

În sêra de Crăciun fetele, mai înainte de a mânca, bat de trei ori în ușa cotineței porcilor; câte grunțături scôte porcul, atâția ani vor trece, până când fata se va mărita.

În timpul liturghiei din ziua de Crăciun fetele iau un mănunchiu de aschii, pe cari le numără. Decă aschiile sunt cu șorț, fata se va mărita până la Crăciunul celălalt.

Chiar și la întrebarea cum va fi traiul în căsătoria viitorilor șorți, credința deșartă a poporului slovac scie să dea răspuns.

Astfel de pildă fata al cărei șorț se va uda tare, când spală rufe, va lua de

bărbat un bețiv. Tinera păreche care se cunună, în vreme ce la cimitir se sapă o grôpă, va trebui să móră în curând.

Acela, care se cunună pe timp frumos, va fi fericit, ér care se va cununa pe timp ploios, va vêrsa multe lacrimi.

Pentru-ca să afle, cum va fi situația averei viitorului șorț, fetele pun, în noptea de Crăciun, trei nuele sub perină, și adevărat una cu cójă, alta descojită și a treia pe jumătate descojită. A doua și fata scôte o nuia, decât este cea cu cójă se va mărita cu un bărbat bogat, decât este cea descojită va lua șorț sêrac, ér decât scôte pe cea de a treia, va lua un șorț nici bogat, nici sêrac.

Căsătoriți

dela 14 până la 19 Iunie.

1) Mich. Zeides, ev. cancelist polițienesc, Brașov cu Rosina Ginesch, ev. Hêlchiu. 2) Martin Götz ev. calfă de zidar, Brașov, cu Anna Marosi ev. Barca Ujfalu. 3) Ioan Pitiș gr. or. muncitor cu Maria Vlădăreanu gr. or. Brașov. 4) Csog Ferencz ev. ref. muncitor cu Paraschiva Ogea gr. or. Brașov. 5) Dumitru Noian, gr. or. calfă de zidar cu Elena Spătariu, gr. or., Brașov. 6) Dumitru Stinghe gr. or. muncitor cu Paraschiva Pestrea gr. or. Brașov. 7) Nicolae Langăș, gr. or. muncitor cu Elena Ancân gr. or. Brașov.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 20 Iunie 1902.

H. Pomul verde: Lass, loc. c. și r., Fronius loc. c. și r., Hackmann, loc. c. și r. din Sibiu; Allesch, director al jocurilor „patimile l. Chr.“ Biserica Albă; Golzinger, negustor de vinuri. Weiss, voiajior, Budapesta; Meșianu, protopop, Zernești;

H. Europa: Bordan, priv. București; Perlea, comerciant, Brăila; Szomjas, proprietar, Torczal, Klein, voiajior, Ráczi-Wililitz; Kunz Elek, director de circumscripție pentru școlile secundare, Clușii; Löwit, voiajior, Graz; Kluger, Berger, I. Berger K.. Viena; Révész, Kemény voiajior, Budapesta; Szoltus, comerciant, Dr. Fröhlich, profesor, Hajdu, funcționar Budapesta.

H. Orient: Licht, comerciant, Făgăraș; Major, funcț. de finanțe, S. Odorhei.

H. București: Lass, ing. Clușii; Grüner, negustor de lemne, Sighișoara; Șandru, colonel c. și r., Haas, general de brigadă c. și r. Magyarosy, Hotelmann, voiajior, Budapesta.

Calendarul săptămânei.

IUNIE. (1902) are 30 zile. CIREȘAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	9 S. Ciril Archiep.	22 Paulin
Luni.	10 P. m. Timoteiu	23 Edeltrud.
Marti	11 S. ap. Vartolom	24 † Ioan botez.
Merc.	12 C. p. Onof. și Pet.	25 Prosper.
Joi	13 Mart. Acuilina	26 Ieremia
Viner	14 Prof. Eliseu	27 Ladislau
Sâm.	15 Sf Prof. Eusebiu	28 Leo papa

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 20 Iunie 1902.

Măsura sêu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fi.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	14	60
"	Grâu mijlociu	14	20
"	Grâu mai slab	13	60
"	Grâu amestecat	11	50
"	Sêcară frumôsă.	9	70
"	Sêcară mijlociă.	9	40
"	Orz frumos	8	—
"	Orz mijlociu.	7	60
"	Ovês frumos.	6	80
"	Ovês mijlociu	6	50
"	Cucuruz	9	—
"	Mălaiu (meit)	8	—
"	Mazăre.	22	—
"	Linte	14	—
"	Fasole	9	20
"	Sêmênța de in.	24	—
"	Sêmênța de cânepă	8	25
"	Cartofi.	2	—
"	Măzărice.	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
"	Carne de porc	1	04
"	Carne de berbec.	—	—
100 kil.	Sêu de vită prospêt.	44	—
"	Sêu de vită topit.	64	—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Iunie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120
Renta de corone ung. 4%	97
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. 118	
Bonuri rurale ungare 4%	97
Bonuri rurale croate-slavone	98
Impr. ung. cu premii	96
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	163
Renta de argint austr.	101
Renta de hârtie austr.	101
Renta de aur austr.	191
Losuri din 1860.	163
Acții de-ale Băncei austro-ungară	18
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	703
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	683
Napoleonori	191
Mărci imperiale germane	117
London vista	240
Paris vista	95.29
Rente austr. 4% de corone	98
Note italiene	93

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Iunie n. 1902.

	Vend.		Vend.
Bancnot rom. Cump.	18.90		18.90
Argint român.	18.80		18.80
Napoleonori.	19.04		19.04
Galbeni	11.20		10.20
Ruble Rusesci	2.54		—
Mărci germane	117.25		—
Lire turcesci	21.40		21.40
Scris. fonc. Albina 5%	101.—		102.—

Bursa de București

din 17 Iunie 1902.

Valori	Do. bândă	Scad. cnp.	C. b. g.
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	90
" " Impr. 1892	5	Ian.-Iul.	97
" " din 1893	5	" "	97
" " 1894 int. 6 mil.	5	Apr.-Oct	94
" " Impr. de 32½ mil.	4	Ian.-Iul.	94
" " Impr. de 50 mil.	4	" "	94
" " Impr. de 274 m. 1890	4	" "	94
" " Impr. de 45 m. 1891	4	" "	94
" " Im. de 120 mil. 1894	4	" "	94
" " Im. de 90 mil. 1896	4	" "	94
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6	Mar.-Nov.	84
" Casei Pensionilor fr. 300	10	" "	—
" comunei București 18-8	5%	Ian.-Iul.	—
" " " din 1884	5	Mar.-Nov.	—
" " " din 1885	5	Iul.-Dec.	—
" " " din 1890	5	Mar.-Nov.	—
Serisuri fonciare rurale	5	Ian.-Iul.	90
Seris. fonciare rurale din 1880	4	" "	67
" " urbane București	5	" "	67
" " " lașt.	5	" "	80
Oblig. Soc. de basalt artificiali	6	" "	—
	v. n.		
Banca Rom. ult. div. fr.	12.81	500	150 v.
Banca Națion. ult. iv. 8s.—	500	intr. v.	—
Banca agricolă	500	150 v.	226
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	281
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	153
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	335
Soc. rom. de constr. ult. d. v. 15 l.	200	" "	311
Soc. rom. de hârtie ult.	100	" "	—
"Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—
" " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	—
"Bistrița" soc. p. f. hârtii 50 l.	1000	" "	—
Societ. p. constr de Tramways	200	" "	—
20 franci aur	" "	" "	—
Fabricile Unite de gazose.	12	" "	—

Scompturi:

Banca naț. a Rom.	6%	Paris	5%
Avansuri pe efecte	7	P. tersburg	5
Banca agricolă	9-10%	Berlin	5
Loudra	3	Belgia	5
Viena.	3½	Elveția	5

Cursul losurilor private

din 17 Iunie. 1902.

	cump.	de
Basilica	19 15	20 15
Credit	439 —	443 —
Clary 40 fl. m.	1. 6.	150 —
Navig pe Dunare.	—	—
Insbruck	82.	81 —
Krakau	74 50	76 50
Laibach	72 —	76 —
Buda	74 50	76 50
Pa'ffy	200 —	215 —
Crucea roșie austriacă	188 —	192 —
" " ung.	56 25	57 25
" " ital.	29 —	30 —
Rudolf	75 —	85 —
Salm	295 50	297 50
Salzburg	76 25	78 25
St. Ger. ois	264 40	274 40
Stapislau	—	—
Trientne 4½% 100 m. c.	429 50	430 50
" " 4% 50	42 50	44 50
Waldstein	64 —	65 —
" de 10 franci	32 75	34 75
Banca h. ung. 4%	—	—

Têrgul de rimători din Steinbruch

Starea rimătorilor a fost la Iunie n. de 46,289 capete, la 18 Iunie au intrat 244 capet și au eșit 180 capete.

La 19 Iunie n. un număr de
capete.
Se notă marfa unguerescă: veche
de la 98—100 fil. tineră grea de la
107 fil., de mijloc de la 104—106 fil.
de la 104—106 fil. — Sârbescă: grea
de la 107 fil., de mijloc de la 104—106 fil., ușor
de la 104 fil. kilogramul.

Bursa de mărfuri din Budapesta.
din 17 Iunie. 1902

Semănțe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme
dela		până la
Bănățenesc	80	9.80 10.—
dela Tisa	80	9.75 9.85
dela Pesta	80	9.75 9.85
dela de Alba regală	80	—
dela de Bácska	80	—
dela ungueresc de nord	80	—
dela românesc	80	—

Soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme
dela		până la
nutreț	70—72	7.45 7.55
de rachiu	80—82	7.35 7.45
de bere	62—64	6.10 6.20
	64—66	5.75 6.—
bănățen	75	—
alt soi	78	—
		4.50 5.—

Soiul	Cursul
dela	până
Luțernă ungar.	45.— 51.—
" transilvană	35.— 40.—
" bănățenă	42.— 46.—
" roșiă	—
rafinat dublu	—
dela Pesta	63.50 64.—
dela țără	—
svântată	54.50 55.—
din Bosnia	—
Slavon și Serbia	—
din Serbia în s.	—
slavon nou	—
sârbesc	—
din Ungaria	—
unguresc	—
sârbesc	—
brut	—
Drojdite de s.	—

DOCTORUL
ALEXANDRU de VAIDA-VÖEVOD
specialist pentru bôle interne
CARLSBAD,
Alte Wiese, „Blauer Schlüssel“.

Stabiliment de hydrotherapie
Wällischhof

Stațiunea de tren Brunn—Maria Euzers-
30 minute depărtare de la Viena —
arangiament modern, prețuri moderate.
Medicul, folosirea băilor, locuință, provi-
nă întrăgă 21—32 fl. la săptămână,
curat locuinței).
Cu prospecte și informațiuni detai-
stă la dispoziție direcțiunea stabili-
mentului și medicii:
Dr. Lazar Popovici, Dr. Marius Sturza,
medic consilier medic dirigent în Wällisch-
hof p. u. Maria-Euzers-
strasse Nr. 136. dorf bei Wien.

scriere de licitațiune cu oferte.

La 30 Iunie st. n. a. c. la 10 ore
se vor da în antreprisă pe
de oferte, în oficiul economic
șășenesc din loc, următoarele lucrări,
anume:
a) Facerea unui nou cazan pen-
conservare de gaz la uzina de
șășenescă în preț de 21945-cor.
b) Facerea stelagiului necesar,
tru montarea cazanului, în preț
1467 cor. 37 fil.
c) Repararea basenului dela ca-
cel vechiu, în preț de 3034
59 fil.
Se vor accepta numai oferte în
tiubrate în regulă, provădate
radiu de 10% dela suma oferta-
și sigilate. Se pot face oferte și
tru fie care lucrare de sub a), b)
e) separat.

La ofert este a se alătura pla-
nului lucrărilor de făcut, dinpreună cu
prețurile lor, adică: preliminarul de
spese și un raport în detăil.

Afară de acestea, ofertul are să
conțină declarațiunea, că oferentului
ii sunt cunoscute condițiunile de ofert
și contract și că se supune acelor
neconșionat.

Condițiunile mai detaiate de
ofert și contract se pot lua în ve-
dere la oficiul economic orășenesc
pe timpul de oficiu între orele 8—12
a. m.

Ofertele se primesc în oficiul
economic orășenesc până la 30 Iu-
nie a. c. 10 ore a. m., ér ofertele
întrate după acest termin — ca în-
târșiate — se resping.

Brașov, 4 Iunie 1902.
Magistratul orășenesc.

Nr. 49—902.
a. f. c. sc. d.

Concurs.

Prin această se escrie con-
curs la postul de director la gimna-
siul superior fundatiional din Năsăud.

La acest post pot concura acei
civi din Ungaria, cari:

- 1) au cualificațiunea recerută
prin lege dela profesori de școlele
medie;
- 2) poșed perfect în vorbire și
scriere limba maghiară și română.

Cu acest post sunt împreunate
următoarele beneficii:

- a) plată de profesor ordinar de
2400 corône pe an.
- b) adause cincenale de câte 200
corône
- c) remunerațiune de director de
600 corône,
- d) cuartir liber.

Concurenții se-și așternă supli-
cele ajustate cu tôte documentele
de lipsă până în 10 Iuliu 1902 la 6
ore după amiază la comisiunea ad-
ministrătore a acestor fonduri.

Din ședința „Comisiunei adminis-
trătore de fondurile centrale școlastic și
de stipendie din districtul Năsăudului“
șinută în

Năsăud, la 12 Martie 1902.
Președinte:
Gerasim Domide m. p.
Secretar:
Dr. Nestor Simon m. p.

In Strada Prundului nr. 47
sunt de închiriat:

în etagiul I. 6 odăi, 2 bucătării, 2
cămăruțe, 2 poduri, 2 șopuri de lem-
ne, 2 pivnițe și grădină mare pentru
preumblare.

Aceste se pot închiria la două
partide, séu la una dela Sânt-Mihai.
Informații la proprietarul case-
lor Strada Prundului nr. 47.

Dumitru I. Pascu.
3—3 (571)

De curând sosit!
APE MINERALE
amplutură prospătă
se capătă
în tôte farmaciile din Brașov
cu prețurile cele mai effine.
(555,3—7)

O casă cu etaj

care constă din două locuințe fru-
mose, parte parchetate fie care cu
5 odăi, 2 bucătării, 2 cămări, odae de
bae, pivniță mare, sopron, spălătorie
grădină și o curte spațioasă, situată
în o stradă principală din Scheiu,
apropo de oraș, din cauza mutării de
aci, este de închiriat séu de vânșare
din mână liberă.

Informații Strada Caterinei Nr.
17 în etaj. (556,3—4)

AVIS!

Subșrisul are onôrea a reco-
manda On. public **OTELUL** séu

„MELLIG“

dela
băile din Borszek,
situat în centru cu 16 odăi confor-
tabile, curat și bine mobilate.

Prețuri moderate.
Serviciu prompt și cu atențiune.
Personalul vorbesce și românesce.

Cu tótă stima
SAMUIL LETZTER,
otelier.

! Calitate bună garantată!

Vând cu 5—10% mai ieftin, ca concurenții mei.

Magazinul de încălțăminte și pălării

Nr. 10. I. SABADEANU Nr. 10.

Strada Porții nr. 10, BRAȘOV, Strada Porții nr. 10,

care se bucură de 32 ani de încrederea on. public, recomandă mărfurile sale
garantate, solide, moderne și cari prin procurare favorabilă vînde
cu mult mai ieftin ca ori-ce concurent al séu, precum pôte vedé onor.
public din câte-va mai j-ș înșirate prețuri:

Pentru Bărbați:

- 1 păreche de ghete de vachs, garantat solide fl. 2.50
- 1 " de ghete de vachs cu besetz, garantat solide 2.80
- 1 " de ghete de vachs cu șinôre, garantat solide 3.70
- 1 " de ghete de vachs cu besetz de lac, gar. sol. 4.10
- 1 " de ghete Botin de iuft, garantat solide 4.30
- Pantofi de Drill galbene ori negri cu pele, besetz și talpă dela 80 cr. în sus.

Ghete micș pentru copii dela 50 cr. în sus.
Comanda la măsură se efectuează prompt, ieftin și garantat solid. 6—10

Specialități de încălțăminte de tot fine: Cheveaux, Boxkalf, „Ideal“ etc., se află în mare alegere și se pot procura în 6 zile și după măsură cu prețuri moderate.

Pentru Dame:

- 1 păreche de ghete de pele patentate, cu gumă gar. fl. 2.50
- 1 " de ghete de pele patentate, cu nasturi, gar. 3.40
- 1 " de ghete Gems verita- bil, cu nasturi gar. 4.—
- 1 " de ghete cu besetz de lac gar. 3.80
- 1 " ghete pele galbină gar. 4.—
- 1 " Pantofi de dans din lac 2.—
- 1 " " " " pele Gems 1.80
- 1 " " " " pele cu fl. 2.20.

Sz. 2503—1902.
tlkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvénszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy Marika G Juon végrehajtatónak néh. Bocarnea Mária hagyatéka végrehajtatás szenedök elleni 160 kor. tökekövetelés és járulékai iránti végrehajtatási ügyében a brassói kir. törvszék (a brassói kir. járásbiróság) területén lévő, s a prázsmári 175 sz. tlkvben foglalt 4112, 4113 hrsz. egész ingatlanrb 800 kor.-ban, az 1802 hrsz. fekvôre 45 kor.-ban ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fen- nebb megjelölt ingatlanok az 1902 évi Junius hó 28-ik napján délelôtt 9 órakor a prázsmári községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügymi- niszteri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikül- dött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésérôl kiállított sz. bályszérű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassó, 1902 évi márczius hó 29-ik napján.
A brassói kir. törvszék, mint tlknyvi hatóság.

— ANUNȚ. —

Comuna Sângeorgiul-român (Oláh-Szent-György) comitatul Bistrița-Năsăud, ca proprietară a apei minerale „HEBE” anunță deschiderea sezonului băilor de bicarbonate și cloruri de sodă și potașă din

— Iunie până în 30 Septembrie a. c. —

După Dr. Sigmund de Illanor și Ludwig, ambii profesori de medicină dela universitatea din Viena, precum și după chemistul Fr. Folberth, apele minerale din Sângeorgiu se folosesc ca cură excelentă pentru morburile: friguri învechite de ficat, splină, slăbirea aparatului digestiv, funcțiunile intestinelor, hemoroide, anomalie în menstruație, blenorhoe, urinare, catare cronice de plămâni și uter, petrificări în beșică și rărunchi, serofule, tot soiul de debilitări nervoase, hipochondrie, histerie, reumatism, morburii de copil etc.

Cura de beut, Băi reci și calde, aer de brad,

— Loc scutit de vânt și pulbere. —

Postă și stațiune telegrafică aproape de băi.

— Musică —

Este îngrijit de **culină bună**, precum și de **locuință** aranjate din nou, cu confort, cu prețurile moderate în localitățile băilor și jur.

Călătoria până la Bistrița cu Calea Ferată, dela Bistrița cu trăsura, cam 3 ore, pentru 8—12 corone.

Informațiuni mai de aproape dela **Administrațiunea băilor din Sângeorgiu**.

— **Medicul băilor: Dr. Andreiu Monda.** —

Sângeorgiu, 1 Iunie 1902.

Administrațiunea.

(572,1—3.)

APELE cele mai **BĂILE** cele mai renumite
ale continentului
A ferugifere, **B** de **nomol**

Idroterapia cea mai rațională a Europei.

la confluența **Dornel** și **Bistriței**, într-o vale plăcută a Carpaților Bucovineni, înconjurată de păduri conifere în pitorescul triunghi între Ardeal, România și Bucovina.

„DORNA” (în BUCOVINA),

la gara „**Valea Putnei**” de ocamdată, ultima stație a căii ferate secundare, **Hatna — Câmpulung — Dorna** 2 ore depărtare dela Dorna).

— Se află birje la sosirea fie-cărui tren. —

— Durata sezonului dela 1 Iunie — 30 Septembrie st. n. —

— In monumentalul stabiliment de băi se aplică sistemele cele mai moderne. —

Serviciul **Idroterapei** se află în mâinile unui personal bine școlit din clinica profes. Winternitz.

— **Cure dietetice: de zăr și de lapte.** —

Palatul de cură (**Curhaus**) cuprinde un Restaurant cu saloane elegante de mâncare, o Cafenea și saloane de lectură, muzică, biliard și diverse jocuri.

Afară de numeroase locuințe și Oteluri private stau la dispoziția publicului și **două Oteluri cu 70 camere** și apartamente confortabile pentru **prețuri moderate**, cari aparțin stabilimentului de cură.

Apaducte din izvoare alpine. — Canalisație. — Lumină electrică.

Succese splendide la bôle de inimă, după sistemul dela **Nauheim**, cu băi acido carbonice, și la arteriosclerosă cu băi de nomol.

Informațiuni și prospecte gratis și franc: prin Administrația c. r. a stabilimentului de cură cari rezervă la comanda camere în Otelurile de cură.

— La **intrebări medicale** raspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. Dr. Arthur Löbel.

— **Șese medici sunt în loc, cari vorbesc românesc.** —

Apele alcaline din sursa „Ludwig quelle” aprobate ca beutura dietetică și bună de amestecat cu vin și sirop, se aplică și la diverse afecțiuni **catarale** și se pot comanda la „**Administrația c. r. a stabilimentului de cură.**”

— In lunile Iunie și Septembrie prețuri reduse pentru băi și odăi. —

3—10 (551).

Administrația c. r. a stabilimentului de cură.

Abonamente la

„**Gazeta Transilvaniei**”
se pot face ori și când pe timp mai
indelungat seu lunare.

„**Gazeta Transilvaniei**”
cu numărul à 10 fl. se vinde
la **Fremias Nepoții**.

Cel mai mare efect antiseptic.

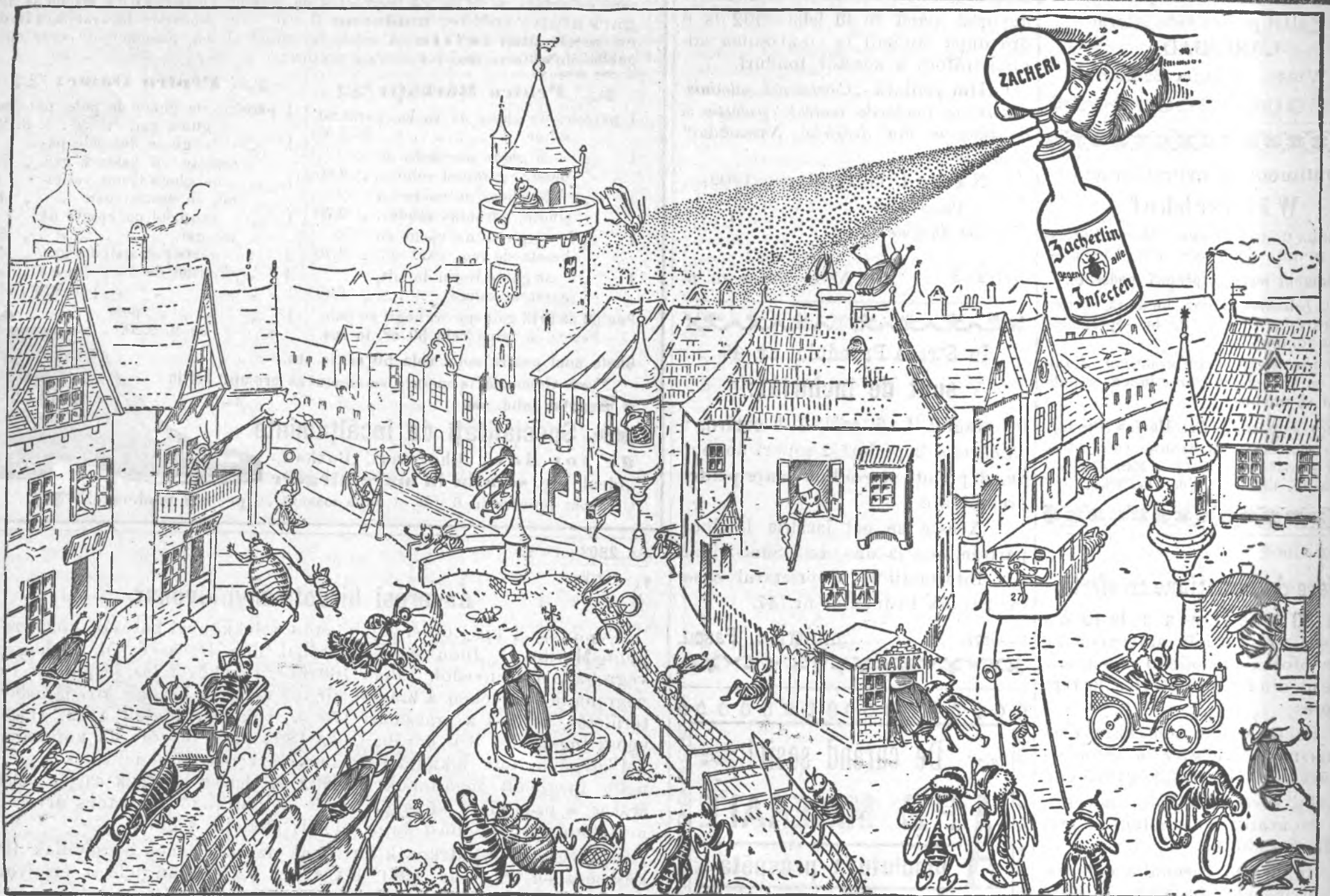
PAO
apă de spălat gura
în formă de prav.

Deposit en gros pentru Brașov

la **JOHANN ORENDI.**

Se capătă în farmacii, Droguerii, Parfumerii etc.

Cu gust, practic și ieftin.

Dacă dorești Zacherlin de cel renumit,
N'ul cumpăra în hârtie învelit.

În sticle se vinde cel veritabil
Cu drept de marcă, și-i admirabil,

Ce-ți vine și noapte într'ajutor
Și te ferește de plaga insectelor,

Ca să te convingi mai pe deplin
Caută după placatul lui Zacherlin.